

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563 Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Važni problemi

Zadnje čase je postalo politično življenje na Balkanskem poluotoku izredno živahno. Državniški sestanki se vrsti za sestankom. Brez dvoma za temi diplomatskimi akcijami tiči ena in ista težnja, da bi se namreč za vselej ustalil na Balkanu mir in da bi se ustanovilo soglasje med političnimi smericami posameznih balkanskih držav, kar je seveda nujno v zvezi z odnosi, ki vladajo med Balkanom in ostalo Evropo. Vendar ti poizkusi pomenijo samo še tipanje in iskanje, radi česar si razne konference in potovanja balkanskih državnikov po svojih tendencah večkrat in v marsikateri točki nasprotujejo. Treba je pač premagati velike ovire preteklosti, zgodovinske mentalitete in najrazličnejših gospodarskih interesov, preden se bo našla enotna linija v politiki balkanskih držav med seboj in v njihovih odnosih do ostalega sveta. Tudi je treba pomisliti, da je Evropa sama danes vse kaj drugega nego edina in da je ravno v sedanjem momentu njeno politično stanje izvanredno labilno. Vendar pa teh prizadevanj ne smemo podcenjevati, ampak smatirati za učinkovito pot k razjasnitvi medsebojnih razmer, ki bo slej ali prej privedla k zaželenemu cilju.

Nedavno je bival bolgarski ministrski predsednik Mušanov v Ankari. Zakaj prijateljska zveza med Turčijo in Grčijo je ena najstalnijših točk v politični konstelaciji Balkana in gospod Mušanov hoče to prijateljstvo izrabi za to, da po posredovanju Turčije, ki je tudi s prijateljico Bolgarije, Italijo, v jako dobrih odnosih, spravi s sveta sporne zadeve med Bolgarijo in Grčijo. Ba je je to posredovanje imelo uspeh in se bosta Mušanov in Venizelos v kratkem sestala v Zenevi o priliki zasedanja Društva narodov, da definitivno uredita odnose svoje države.

Istočasno je obiskal jugoslovanski minister za zunanje zadeve Marinković Varšavo. Namen tega potovanja je bil še bolj podprt te dni po obisku zunanjega ministra princa Ghike v prestolnici poljske države. Oba obiska sta namreč zopet pričala o notranji trdnosti Male antante, kar je bilo potrebno zato, da se dokaže ničevnost vseh intrig, ki merijo na to, da bi se revidirale mirovne pogodbe, ki so po porazu Nemčije ustanovile nov položaj v Evropi. Solidarnost držav Male antante je trden porok za to, da se to stanje ne bo izpremenilo, kar je v sedanjem momentu predvsem v korist Poljske, ko so vse nemške sile na delu, da bi se korigirale njene vzhodne meje. Je pa ta obisk tudi dokaz, da svojtčasni obisk Zaleskega v Budimpešti ni imel nobenih namenov, ki bi nasprotovali interesom Male antante.

Obisk princa Ghike v Varšavi pa je veljal še drugemu vprašanju, ki je za Balkan od nekdanj najvitalnejšega pomena. Mi vemo, da se vršijo te dni živahna posvetovanja med Francijo in Rusijo, med Rusijo in Poljsko, med Finsko in Rusijo, pa med Latvijo in Rusijo na eni ter med Romunijo in Latvijo na drugi strani, vse to pa je v bistveni zvezi s pogajanjmi, ki jih vodita predstavnik Romunije in Rusije v Rigi v to svrhu, da bi se sklenil med tema državama takozvani pakt o nenapadanju. Ti razgovori so centralne važnosti radi tega, ker je od uspeha ali neuspeha teh pogajanj odvisno, ali se bo sklenil splošni pakt med Rusijo in Francijo ter njenimi zavezniki, kar bi pomenilo pomiritev na vzhodu sploh in bi izključilo možnost, da bi Nemčija za svoje revizijske namene, naperjene v prvi vrsti proti Poljski, našla zaveznika v sovjetski Rusiji. Največja ovira za sklenitev takega pakta je Besarabija, ki jo od leta 1920 oziroma 1927 vse evropske velesile priznavajo Romuniji, dočim Rusija slejkoprej zahteva, da o končni pripadnosti Besarabije odloči ljudsko glasovanje.

Veliko se je v zadnjem času govorilo tudi o nekaki gospodarski podonovski federaciji. To misel zlasti propagira bivši ogrski minister za zunanje zadeve dr. Gratz, ki se je tozadevno trudil v Beogradu, kjer se je nedavno mudil. Vemo, da se je tudi čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš tega vprašanja dotaknil v previdni obliki kot predmet srednjeevropske diskusije, in da je tudi francoska javnost tak projekt smatrala kot več ali manj učinkovito protitež proti težnjam Nemčije po »Anschlusu« na Avstrijo. Zdi se, da sta se o tem menila septembra meseca lanskega leta tudi grof Bethlen in romunski kralj Karel. Toda če sodimo po vsem, kar se je zgodilo zadnje dni, je ta projekt mrtvo rojeno dete, kakor je to odločno izjavil tudi dr. Korosec v znanem intervjuju z urednikom »Magyar Orszagac«, kar je zbudilo veliko pozornost mednarodne diplomacije. Ne glede na to, da Jugoslavija od take gospodarske federacije ne bi imela nobene koristi, ampak nasprotno samo škodo, je taka federacija nemogoča tudi iz političnih razlogov. Niti Nemčija niti Italija ne bi pristali na tako kombinacijo, ne glede na to, da Madjarska kot pogoj za svoj vstop v tako »gospodarsko federacijo« zahteva izpolnitev svojih nepravičnih in nemogočih nacionalnih revindikacij, to je revizijo trianoske pogodbe. Nedavni poset grofa Bethlena pri Mussoliniju v Rimu je imel ravno ta namen, da podčrta, da se Madjarska ne more tudi ne gospodarsko nasloniti na Češkoslovaško ali na katerokoli drugo državo Male antante, dokler se ne popravijo »krivice«, ki so se zgodile Ograki, ko so se Romuni in Slovaki po mirovnih pogodbah osvobodili jarma madjarskega gospodarstva. Zato radi verjamejo izjavi grofa Bethlena, ki je dal po rimskih listih slovesno razglasiti, da se madjarska politika ne bo izpremenila in da se bo slejkoprej naslanjala na Italijo. S tem so se sanje o podonovski federaciji vnovič razblinile.

Vsi ti dogodki so precej zasenčili delo onih, ki se zadnja leta trudijo za sporazum med balkanskimi državami samimi, kakor so ga začrtale takozvane balkanske konference. To delo enkrat očitno počiva in inicijatorji te velike ideje čakajo boljše čase.

Zastoj v pogajanjih z Rusijo

Vznemirjenje v Varšavi radi romunskih zahtev - Sporazum med Francijo, Romunijo in Rusijo ogrožen v prid Nemčije

Varšava, 18. jan. V tukajšnjih političnih krogih se zelo vznemirjajo radi zastaja, ki je nastal v pogajanjih med Rusijo in Romunijo za sklenitev pogodbe o medsebojnem nenapadanju. Ker veže Poljsko z Romunijo vojaška pogodba, ne more Poljska, ki je poleg tega pred časom celo zahtevala, da se sklene med Rusijo in med obojnimi državami skupen pakt, pustiti Romunijo na cedilu in sama skleniti z Rusijo pogodbo o nenapadanju. Romunski zunanji minister Ghika je izjavil romunskim časnikarjem, da je usoda pogodb o nenapadanju med Francijo in Rusijo in med Poljsko in Rusijo solidarno zvezana z usodo pogajanj med Mosko in Bukareštom. Iz Ghikove izjave je tudi razvidno, da sta francoska in poljska diplomacija izrazili željo, da bi se pri pogajanjih med Romunijo in Rusijo pustilo ob strani besarabsko vprašanje. Toda romunski pooblaščenca so po nalogu svoje vlade na pogajanjih v Rigi iznesli zahtevo, naj Rusija prizna suverenost nad ozemljem, ki ga je zasedla Romunija, to je tudi nad Besarabijo. Ta ruska obveza bi se vpisala v uvod k pogodbi sami. Toda ruski odposlanci so romunski predlog o priznanju Besarabije odklonili. Poslej se pogajanja niso premaknila z mesta. Romunski zunanji minister se je postavil na stališče, da bi bila vsaka pogodba, ki ne bi zajemala Romuniji posesti Besarabije, odveč, ker obstoji med Rusijo in Romunijo že takozvani Litvinov protokol v smislu Kel-

lovega pakta o nenapadanju.

Pogajanja med Romunijo in Rusijo so očitno dospela na mrtvo točko. Bolje potekajo razgovori med Rusijo in Latvijo, ki je že pristala na ruski predlog, naj se spori ne predložijo mednarodnemu razsodišču temveč posebnemu pomirjevalnemu odboru. Krivdo za zastoj rusko-romunskih pogajanj mečejo v Varšavi na nemške intrige. Nedavno je nemški poslanik v Moskvi Direksen intervenciral pri komisarju za zunanje zadeve g. Litvinovu in ga opozoril, da je Nemčija, kot ruska zaveznica, nasprotna priznanju poljske meje in tudi priznanju Besarabije od strani Rusije. Vse kaže, da je igra nemške diplomacije uspešna. Na drugi strani je bila romunska zahteva, naj se Rusija za vselej odpove Besarabiji, precej drzna. Romunija je hotela splošno stremljenje v Parizu, Varšavi in Moskvi za zbliznanjem izrabi v svoje namene, da si zagotovi za vselej Besarabijo; ako bo vztrajala na tem stališču, bo trenutno morda preprečila sklenitev sporazuma med Rusijo in svojimi zaveznicami Francijo in Poljsko. Nikakor pa ni pričakovati, da bi se Poljska in Francija radi romunskih pobožnih želja za vselej odpovedali zbliznanju z Rusijo. Zato tukaj z nestrpnostjo pričakujejo, kakšno stališče bo zavzel v tem vprašanju novi francoski zunanji minister Pierre Laval.

Precejšnjo pozornost je vzbudil v Varšavi članek »Krasnaje zvezdec«, organa sovjetske rdeče armade, o stališču boljševiške vlade glede »versaj-

skega sistema« in pogajanj za sklenitev pogodb o nenapadanju, ki so zdaj v teku. »Sovjetska zveza ne bo nikdar priznala roparske pogodbe v Versailles«, piše list. »Sovjetska zveza ni nikdar zela nase jamstva za meje, ki jih določajo imperialistične pogodbe in tudi v bodoče ne bo tega nikdar storila. Sovjetska Rusija sklepa pogodbe o nenapadanju, in sicer z vsemi državami, ker želi, da se mednarodni spori mirno poravnajo.«

Po najnovejših poročilih iz Berlina so izvajanja tega posluzbenega lista napravila tamkaj zelo ugoden utis. Nemci vidijo v njih trdno voljo sovjetske vlade, da nobeni zvezi ne prizna versajškega miru in s tem tudi ne poljskih mej. Rusija nikakor ne namerava sodelovati pri francoskem poskusu, da se Nemčija izolira ali vsaj oslabi s tem, da se Poljski zagotovijo meje.

Najbližja bodočnost bo pokazala ali se Nemci ne varajo; kajti ni izključeno, da se bodo sovjeti pod pritiskom finančne krize v resnici približali Franciji in s tem tudi Poljski.

Varšava, 18. jan. Poljski poslanik v Estonski g. Libicki se pogaja z zunanjim ministrom o sklenitvi pogodbe glede nenapadanja. Razgovori se tudi vršijo o možnosti, da bi Estonka in Poljska istočasno podpisali takšne pogodbe z Rusijo. Estonski zunanji minister Hellat se je v tej zadevi že razgovarjal z ruskim poslanikom Raskolnikovom v Revalu.

Napredovanja profesoriev

Belgrad, 18. jan. 1. V prosvetnem ministrstvu so napredovali: v 4. pol. skup. I. stopnje Holecček Peter, prof. na realni gimnaziji v Ptujju, v 4. pol. skup. II. stopnje dr. Angela Fiskernik, prof. na III. realni gimnaziji v Ljubljani, v 5. pol. skup. Veber Marija, prof. na II. ženski gimnaziji v Zagrebu, Mlakar Vladislav, prof. na ženskem učiteljski v Mariboru, Kapus Franc, prof. na klasični gimnaziji v Ljubljani, v 6. pol. skup. dr. Ernst Turk, prof. na klasični gimnaziji v Ljubljani, dr. Stanislav Leben, prof. na III. realni gimnaziji v Ljubljani, Cemažar Franc, prof. na III. realni gimnaziji v Ljubljani, dr. Albin Vilhar, prof. na realni gimnaziji v Zaječaru in Pavle Sušnik, prof. na II. realni gimnaziji v Ljubljani.

Ital. orientacija Madjarske

Budimpešta, 18. jan. ž. »A Regelt« javlja, da je grof Bethlen odpotoval v soboto iz Rima. Pred svojim odhodom je grof Bethlen nekemu časnikarju izjavil, da se mora pri lozanski konferenci imeti pred očmi dejstvo, da Evropa preživlja zelo težke čase in da je neobhodno potrebno, da se s sodelovanjem narodov ustvari ponovno zaupanje in blagostanje v svetu. List je zvedel, da je Bethlen odpotoval preko Zagreba v Beograd, kamor pride danes zvečer ali pa jutri. Istočasno prinaša »A Regelt« izjavo grofa Bethlena, ki jo je dal madjarskim časnikarjem v Rimu in v kateri je med drugim dejal, da o kakih izpremembah madjarske zunanje politike ni govora, kajti »naši zunanji politiki ni kolebanja in temelji na iskrenem prijateljstvu s fašistično Italijo.«

Sofija, 18. jan. ž. Čuje se, da je grof Bethlen za ta teden prijavil svoj obisk v Sofiji.

Krvavi nemiri v Bilbao

Nahujšana drhal skušala zažgati samostan

Madrid, 18. jan. AA. Iz Bilbao poročajo, da so se neredi, ki so se začeli včeraj, danes dopoldne nadaljevali. Demonstranti so poskušali napasti redakcije katoliških in tradicionalističnih listov ter zažgati katoliški samostan. Demonstracije so se razvile posebno pred tradicionalističnim klubom in se trajajo. Prišlo je večkrat do spopada med demonstranti in policijo. Padlo je nekoliko strelav in beležijo več žrtev. Oblasti so preiskale samostan, vendar niso našle tam nobenega orožja.

Madrid, 18. jan. tg. Stavka v Bilbao, ki je nastala radi krvavih spopadov med protirepublikanci in radikalnim delavstvom, je popolna. Vse trgovine,

kavarne itd. so zaprte. Samo lekarne so še otvorene. Tudi avtomobilski promet stoji, ravno tako železnice in tramvaj. Tudi v rudarskih podjetjih je stavka popolna. Katoliške in protirepublikanske zveze so imele včeraj zvečer demonstracijsko zborovanje, po katerem so po mestnih ulicah velike množice hodile po notranjem delu mesta z vzkliki: »Živel Kristus Kralj«. Radikalno delavstvo in republikanci so jih napadli in prišlo je do boja, v katerem so bili 4 ubiti. Proti jutru je bilo aretiranih okoli 40 demonstrantov, ki so bili zbežali v svoje društvene lokale, kjer jih je oblegala množica. Danes do 2. popoldne še ni bilo nobenih nemirov.

Velika železniška nesreča

11 mrtvih — 20 ranjenih

Pariz, 18. jan. tg. Na železniški progi Pariz—Amiens se je danes, ko je vozil brzovlak v postajo St. Just en Chaussee, zlomila os poštnega vagona. Vlak je vlek vagon za seboj še 300 m, nato se je vagon prevrnil. Dva sledeča vagona III. razreda sta se zarila v poštni vagon. Prihodnja dva pa sta skočila s tira. Zadnji vagon prorusil zid železniške

stražnice. Pri tem so bili hučo ranjeni 3 železniški delavci, ki so tam delali. Izpod razvalin vagonov so do sedaj izvlekli 11 mrtvih in 17 ranjenih, računati pa je, da bo še več žrtev. K sreči se je železniškemu osebju še posrečilo, da so pravočasno ustavili nasprotni vlak, ki je vozil mimo kraja nesreče komaj par sekund pozneje.

Drobne vesti

London, 18. jan. tg. Po vesteh iz Mukdena so se vršile med Japonci in kitajskimi tolpmi hude bitke. Kitajski ministrski predsednik Sunfo je izjavil zastopnikom listov, da upa, da »Zveza narodov odredila najstrožje korake proti Japoncem v smislu čl. 16 pakta Zveze narodov. Kitajska apelira na pomoč Amerike in želi, da bi signaturne države sklicale posebno konferenco.«

London, 18. jan. tg. Angleški zunanji minister Simon je poslal dolgo prisrčno pismo Blandu, v katerem izraža obžalovanje, da je Briand izstopil iz političnega življenja.

Pesimizem

pred reparacijsko konferenco

Amerika celo proti novemu moratoriju medzaveznških dolgov

Pariz, 18. jan. Čeprav je reparacijska konferenca v Lausanni že na pragu in je bil njen začetek točno določen za dan 25. januarja, še vedno pridobiva tla misel, naj bi se konferenca odpovedala, oziroma odložila. Sporazum med Parizom in Londonom za skupen nastop na konferenci še ni popoln, zato se v Parizu čedalje bolj nagibljejo k misli za odlog konference. Med tem časom naj bi se pogajanja med francosko in angleško vlado nadaljevala. Tudi v Londonu prihajajo čedalje bolj do spoznanja, da je v tem trenutku končna rešitev reparacijskega vprašanja nemogoča. Nadalje zapade Hooverjev moratorij šele 30. junija. Čemu se potem tako mudi a konferenco?

Washington, 18. jan. Da Amerika trdovratno vztraja na stališču, da ne more biti govora o znižanju ali črtanju medzaveznških dolgov, je pokazala zadnja seja finančnega odbora poslanske zbornice, v katerem sta zastopani demokratska in republikanska stranka. Večina odbornikov je nastopila tudi proti podaljšanju Hooverjevega moratorija, v smislu katerega se je plačevanje evropskih dolgov napram Ameriki odložilo za eno leto vzporedno z odlogom nemških reparacij.

Po tem novem nastopu finančnega odbora celo proti podaljšanju moratorija medzaveznških dolgov je položaj reparacijske konference v Lausanni še težji, ker je vprašanje moratorija ali znižanja reparacij, ki naj se dovoli Nemčiji, odvisno od podaljšanja moratorija, oziroma znižanja medzaveznških dolgov, na katerega naj bi pristal ameriški kongres.

Pariz, 18. januarja. tg. Kakor javlja »Petit Parisien«, je ameriški tajnik Stimson pred kratkim obvestil pariško vlado, da ostaja Amerika na stališču, da se ostro ločijo reparacije in medzaveznški dolгови. Redukcija dolgov bi se mogla eventualno izvršiti samo po individualnem proučevanju razmer med posameznimi državami dolžnicami, kar bi imela ugotoviti parlamentarna komisija. Havaš poroča iz Newyorka, da ameriški kongres sploh ne bo začel nobene iniciative o vojnih dolgovih, dokler se ne izvršijo nove volitve.

Angleško stališče

London, 18. jan. tg. Po dosedanjih dispozicijah bosta angleška delegata sir John Simons in Neville Chamberlain v soboto odpotovala v Lausanne na reparacijsko konferenco. Potrjuje se, da bo Anglija nastopila za to, da se moratorij podaljša še za eno leto, in da se Francija brani razprave o zmanjšanju nemških plačil, ne da bi Amerika prej definitivno pristala na to, da bo s svoje strani skrajšala vojne dolgove. Anglija in Italija pa bi bili pripravljene k večletnemu moratoriju za Nemčijo tudi v primeru, če bi Amerika ne pristala na odgoditev plačila.

Italijanski glasovi

Rim, 18. jan. tg. »Tribuna« objavlja komentar o bodočem začetku lausanske konference, v katerem pravi: Kakorkoli se bo razvijala ta konferenca, ne gre danes več za vprašanje, kako, kedaj in ali se zopet lahko obnovi Youngov načrt, ali pa, ali bi se mogel ta načrt nadomestiti z drugim, ki bi bil tudi samo začasn. O tem ne more in ne sme biti več govora. Problem dneva je črtanje dolgov in reparacij. Črtanje pa je že avtomatično postalo resnica s Hooverjevim moratorijem. Sedaj mora to črtanje čimprej dobiti političnega izraza v diplomatskem protokolu.

Novi rektor belgr. univerze

Belgrad, 18. jan. I. Proforski svet belgrajske univerze je izvolil za rektorja univerze za dobo bodočih treh let vseuč. profesorja dr. Vlado Petkoviča.

red novo vlado v Romuniji

Bukarešt, 18. jan. Z. Iz dobro poučenih krogov se čuje, da se bo po povratku finančnega ministra Argetoanu iz Rima in Pariza sestavila nova vlada v Romuniji.

anajska vremenska napoved. Večinoma bo oblačno, nobene bistvene izpremembe, topleje.

Otvoritev narodnega predstavništva s kraljevo besedo

Poslanci in senatorji pričakujejo kralja

Belgrad, 18. jan. 1. Danes dopoldne je bila svečana otvoritev narodnega predstavništva v prostori narodne skupščine. Ves promet je bil ustavljen okrog narodnega predstavništva že ob 9 dopoldne in vse ulice, ki vodijo v Ulice kralja Milana, so bile zasedene od redarstvenega osebja, ki je imelo nalogo, odvajati promet v druge smeri. Ob 10 so pričeli prihajati razni polki kraljeve garde in pehote, ki so med dvorom in med skupščino tvorili časten sprevod Nj. Vel. kralja in njegovga spremstva. V okolici skupščine je varstveno osebje celo dopoldne ljubezno povpraševalo radovedneže za vstopnice in odvrčalo one, ki niso mogli dobiti dovoljenja za vstop, ker je število gledalcev na galeriji narodne skupščine omejeno. Posamezni ministri so prihajali že v ranih urah in se pomestili med senatorje in narodne poslance.

Ob pol 10 so se pojavili prvi avtomobilski diplomatskega zbora in radovednost je tudi v notranjosti skupščine postala zelo velika, ko so se pokazale njihove blesteče in z raznimi zvezdami posute uniforme.

Narodna skupščina je bila tudi praznično dekorirana. Za senatorje je bilo treba pristaviti nekaj novih sedežev. Ministrske klopi so izginile in namesto teh je bil postavljen samo en pul, zavrt v dragocene preproge in namenjen za kralja. Za pulom je bil prestolni sedež v zlatu in blestečem damastu. Po vseh galerijah so bile razobešene krasne draperije. V prvih vrstah diplomatske in javne galerije so sedele dame v večernih toaletah: žene ministrov, dvorne dame, žene senatorjev in poslancev. Diplomatska galerija se je polnila in niti enega izmed akreditiranih ministrov in poslanikov, razen italijanskega, ni manjkalo. Vsa v zlato zavita preta italijanskega so nosila cele verige križcev, preko pas pa so visele lente visokih domačih ali inozemskih dekoracij. Med njimi se je vrtil pomočnik zunanjega ministra Konstantin Fotić ter elegantni šef protokola Ilija Novaković. Nad vse lepo rdeče-zlato uniformo je nosil danek poslanik g. Piring.

V dvorani, kjer se je videlo nešteto frakov z belimi in črnimi naprsniki, veliko dekoracij in samo tri narodne noče, je vladalo vzvišeno razpoloženje. Ob 10.45 so prikorakali ministri na tribuno. Vsi v frakih in z novimi, lepimi modrimi lentami jugoslovanske krone preko pas. Predsednik vlade je bil prekrit s krvavordečo lento Karagiorgejeve zvezde.

Predsednik senata je otvoril sejo in javil poslancem, naj se pripravijo na prihod vladarja. Nato je vlada korporativno zapustila dvorano in odšla v foyer, da tam počaka vladarja. Med tem so zunaj že zasedli kraljevi polki vso široko ulico kralja Milana. Nekoliko pred 11 je zaigrala godba kraljeve garde državno himno in izpred dvora se je pomaknil sprevod fanfaristov na belih konjih. Poveljnik je zapovedal »Pozor! Poslave vojakov so se vzvzemale vse dol do narodne skupščine, na kateri je vihrala jugoslovanska trobojnica. V avtomobilu kralja se je peljal predsednik vlade Živković, za njim pa je sledilo spremstvo, med katerim so bili tudi general Tomić, maršal dvora, general Dimitrijević in prvi kraljev adjutant, general Ječević, ki so jezдили na črnih poleg vladarjevega avtomobila. Skupina se je ustavila pred narodno skupščino, kjer sta že čakala oba predsednika senata in skupščine s celokupnim predstavništvom kraljeve vlade. Kralj je pozdravil navzoče in se podal skozi špalir ploskajočih in vzključajočih senatorjev v dvorano, ki se je vsa dvignila in navdušeno aplaudirala vladarju. Nato mu je z globokim poklonom podal predsednik vlade besedo prestolnega govora.

V globoki tišini je začel kralj čitati prestolni govor:

Belgrad, 18. jan. AA. Nj. Vel. kralj je davil ob 11 otvoril redno zasedanje 8. novembra 1931 izvoljenega narodnega predstavništva s to-le prestolno besedo:

Zgodovinski pregled

Gospodje senatorji in poslanci!
Z veliko radostjo in s polnim zaupanjem v našo lepo nacionalno bodočnost pozdravljam vas vse in vse jugoslovanski narod, ki ga dostojno predstavljate. Zgodovina jugoslovanskega naroda, odkar se je naselil v teh lepih krajih naše domovine, je polna velikih dogodkov, usodnih preobratov, težkih preizkušenj in slavni polotov, dokler ni bilo naposled z veličastnimi zmagami nad vsemi sovražniki svobode in edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev kronano veliko četo nacionalnih prerokov, mučenikov in junakov jugoslovanske misli. Polnih dvanajst stoletij je prebil v mukah in nadčloveških borbah za svoje plemenske individualnosti. Kaj močni narodi in privlačne civilizacije so udarjale ob naša razdvojenega plemena in države. Navzlic temu pa se lahko ob vseh teh stoletjih ponasmo z enim:

Nikoli ni bila misel medplemenskega bratstva in jugoslovanske zajednice ogrožena!

Živela je večno življenje v etničnih elementih jugoslovanskega edinstva in v preroški zavesti najboljših sinov našega naroda še danes, ko se morala naša plemena ločeno in sama boriti za svoj obstanek.

Naposed je etnična renca jugoslovanske misli zemlja vse tekom vekov umetno ustvarjena zapreke in dospela v zaključni periodi našega mučeniškega življenja, s krvavo nacionalno revolucijo in v svetovni vojni do tega, da je ustvarila eno in nedeljivo jugoslovansko kraljevino, en narod v eni državi.

Ko sem po sijajnih zmagih 1. decembra 1918 imel srečo, da svečano proglasim zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev na podlagi svobodno izražene volje vsega našega naroda, smo se zahvalili iz vsega srca Bogu, da smo mogli uresničiti sanje in stoletni ideal naših svetlih prednikov in najboljših sinov Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Zedinjeni in svobodni smo imeli namen in

voljo, da organiziramo s sodobnimi ustanovami močno nacionalno državo in v njej pripravimo najboljše pogoje za njeno bodočnost.

Z ustavo z dne 28. junija 1921 smo skušali, da rešimo to svojo nacionalno in državno nalogo. Kmalu pa se je čedalje jasneje pokazalo to, da naša nacionalna misel ni dobila v ustavi troimene države svojega pravega izraza in moči smotrene nacionalne celote.

Navzlic vsem sledovom preteklosti, ki so naša plemena razdvajali, bi bili lahko v polnem obsegu in sistematično razvijali svoje nacionalne vrline v neobhodnem notranjem edinstvu in harmoniji.

V taki državni ureditvi je naše javno in organizirano politično življenje jedva poskušalo, da z zaupanjem in iskreno prelomi ozke plemenske spono.

Zmagali smo nad svojimi zunanji sovražniki, toda sebe, svojih posebnih pojmovanj nismo znali ugnati. Kakor da to, kar je plemensko, ne bi ljubilo baš v edinstvu in v celoti svojo največjo vrednost in svoj skrajni smoter!

Naleteli udarec pa je nacionalna in državna misel doživela od zaslepljenih strankarskih strasti in od naših medsebojnih borb. Zloraba političnih svobodnih in parlamentarnega reda je postala tako težka, da je ogrožala napredek in razvoj vsega našega narodnega življenja. Zaman so bila vsa pričakovanja, da bo razvoj notranjega življenja pomiril in uredil razmere v državi. Naša nacionalna in državna celota je bila resno ogrožena. Pretilo nam je državno razsulo in narodno razedinjenje.

Pri tem pa se ne bi smelo pozabiti, da narodno zedinjenje ni delo enega pokolenja in da ni posledica zgodovinskega slučaja. To je delo nepreglednih naporov, stoletnih nacionalnih živih sil in sad moralnih in zgodovinskih pridobitev.

Narodno zedinjenje in državna celota ne moreta postati predmet nobenega pogajanja, ostati morata za vedno nad našim dnevnim življenjem in nad vsomi našimi posebnimi interesi.

Gospodje senatorji in poslanci!
Z odločitvijo z dne 6. januarja 1929 sem prešel to slabo stanje. To je bila moja sveta dolžnost pred narodom in zgodovino.

Svoji, tedaj imenovani vladi, sem stavil v dolžnost, da z dobro upravo čimprej pomiri strasti in da okrepi med narodom zaupanje v bodočnost. V tem oziru je kraljevska vlada z največjimi napori dosegla lepe uspehe.

Z zakonom z dne 3. oktobra 1929 je naša kraljevina dobila svoje pravo ime in so bili odstranjeni vidni sledovi preteklosti, tiste umetno ustvarjene upravne razdelitve, ki je v preteklosti tako tragično razdvajala naša plemena.

Te odločitve so bile sprejete z navdušenjem in z nedeljivim zaupanjem od vsega prebivalstva v vseh krajih naše domovine, kar sem mogel osebno ugotoviti v neposrednem stiku z narodom. Ta sprejem je utrdil v meni prepričanje, da je Jugoslavija enako draga domovina vsem Srbom, Hrvatom in Slovencev in da se nahajamo na pravi poti trajne izgraditve naše nacionalne bodočnosti.

Zvesti svoji besedi in tradicijam svojega doma sem z ustavo z dne 3. septembra lanskega leta ustvaril osnove za izgradnjo takih ustanov, take državne uprave in državne ureditve, ki bodo najboljše ustrezale splošnim narodnim potrebam in državnim interesom. Načela te ustave nudijo vse možnosti zdravega, nacionalnega in socialnega napredka in normalnega razvoja našega političnega življenja. Ta načela bo treba lojalno izvajati v njihovi pravi zamišli:

Nacionalno edinstvo in državna celota morata biti izven vsake diskusije!

V decentralizirani unitarni državi naj živi svoboden, ravnopraven, nacionalno nedeljiv narod s spoštovanjem in z ljubeznijo, z zanosom do vsega lepega in vzvišenega, z zavestjo dolžnosti do človeške zajednice.

Vi boste morali, gospodje senatorji in poslanci, ustvariti v duhu teh načel in z njimi v zvezi važne zakone, ki naj omogočijo svetlo, napredno bodočnost naše kraljevine, bodočnost, ki bo vredna velikih naporov in žrtve vsega jugoslovanskega naroda za njegove nacionalne ideale.

Vaša pot je zato začrtana in veliko zaupanje, ki vam ga je izkazalo prebivalstvo, naj vam bo zadostno jamstvo in jasno izražena volja.

Naloge nar. predstavništva

Gospodje senatorji in poslanci! Sctali ste se v resnih časih. Narodno predstavništvo je pred težkimi nalogami, nepredvidena in nezasišana gospodarska kriza je zajela ves svet. Njeni valovi se niso ustavili pred mejami Jugoslavije. Prizadevanja vseh narodov gredo za tem, da najdijo zdrav izhod iz sedanjega hudega stanja.

Z njimi združimo za ta cilj tudi svoje sile, kar nam bo tem lažje, ker živimo z vsemi svojimi sosedi v dobrih odnosih. Sodelovali bomo s polno lojalnostjo in z razumevanjem mednarodne solidarnosti. Pri tem je v posebno zadovoljstvo, da lahko ugotovim, da je naša zunanja politika v popolnem soglasju z našimi zavezniki in prijatelji. Jugoslavija bo tudi v bodočnosti ostala odločen pobornik miru in reda v Evropi. V soglasju s tem hočemo sodelovati pri reševanju dveh važnih vprašanj, ki sta prišli na dnevni red mednarodnih sestankov.

V vprašanju razorožitve smo pripravljene prevzeti vse žrtve, ki bodo v skladu z interesi naše obrambe.

Naša vojska ni bila nikoli instrument za ogrožanje tujih interesov in miru. Ostala bo tudi v bodočnosti samo za obrambo naroda in kot šola za njegovo nacionalno vzgojo.

Vprašanje odložitve reparacijskih plačil je spravilo našo državo v prav hud položaj, ker moramo na eni strani nositi bremena in žrtve za zmagajočo aplošnih načel svobode in pravice, na drugi strani pa naj se odrečemo odškodnini za ogromno vojno škodo, ki nam je bila povzročena, kar bi pomenilo, da ne bi mogli izločiti težkih ran naše dr-

žave. Naše stališče nam diktirajo bistveni interesi našega naroda, ki nam ne pustijo možnosti drugačnega ravnanja.

Naša kraljevska vlada je storila skrajne napore, da ublaži gospodarsko krizo in bo tudi v bodočnosti posvetila največjo pozornost ozdravljenju naših gospodarskih razmer. Nujno je potrebno, da se v vse naše javno gospodarstvo uvede največja štednja in da se javni izdatki spravijo v sklad z realnostjo dohodkov in s finančno močjo naroda.

Kraljevska vlada bo predložila narodnemu predstavništvu državni proračun, ki bo vpošteval ta načela. Princip največje štednje je treba izvesti tudi v banovinah in v občinah. Treba je poiskati pota in načine za poenostavitev in pocenitev uprave, to pa naj bo v skladu z upravičenimi zahtevami njenega stalnega izboljšanja in izpopolnitve.

Gospodje senatorji in poslanci! Gospodarska kriza zahteva nujne odločitve, a tudi dobro in premišljeno izvajanje ukrepov.

Nezaslišani padec cen poljedelskih pridelkov je pahnil našega kmeta v izredno hud položaj. S tem, da bomo kmetu priskrbeli primerne cene za njegove pridelke in da mu bomo omogočili boljše življenje, bomo dvignili njegovo potrošno silo in mu ustvarili ugodne pogoje za njegov gospodarski kredit. To je glavno vprašanje, ki je pred nami.

Z dovršitvijo agrarne reforme je bilo uresničeno načelo, naj pripada zemlja tistemu, ki jo obdeluje. S tem so bili ustvarjeni za vse kraje socialni in gospodarski pogoji za zdrav razvoj našega podeželja.

Kraljevska vlada bo skušala s smotreno gospodarsko politiko dvigniti kvaliteto naših kmečkih pridelkov in s sistematično razvitim zadružništvom okrepiiti gospodarsko moč našega kmeta.

Naša zunanja politika bo skušala z vsemi silami ohraniti in razširiti naša agrarna tržišča v inozemstvu. Pri tem pa ne bo zanemarila dolžne zaščite vseh vej našega gospodarstva. Prav tako bo kraljevska vlada skrbela za razvoj in za interese domačega obrtništva in industrije, katerih delo je treba ohraniti in podpirati, ker je z njim zvezana eksistenca ogromnega dela našega delovnega ljudstva.

Dobro premišljena gospodarska politika nadalje ne bo prezrla potrebne postopne izgraditve naše socialne zakonodaje.

Dejanja, dejanja...

Mussolini lepo govori — žal, da drugače dela

London, 18. jan. tg. Mussolini je v zadnjem času vstopil v vrsto »bojevniških časnikarjev«. V svojem najnovjšem članku: »Val blaznosti« zahteva kot prvi pogoj za ozdravljenje svetovnega gospodarstva, da se brezpogojno porušijo v vseh državah carinski zidovi. Duce piše: Odpovedi trgovinskih pogodb bodo na vsem svetu kmalu povzročili splošno stanje gospodarske vojne. Mednarodna soodgovornost pri prometu s trgovskim blagom bo kmalu postala samo melanholičen spomin na pretekla dni. Svet se vrača nazaj v okope srednjeveških trdnjav. Ravno tako, kakor kliče svet po vojaški razorožitvi, je treba stremeti tudi po gospo-

darski razorožitvi. Narodi stoji danes na svojih mejah na straži, da preprečijo vdiranje tujega blaga v svoje dežele. Če se to stanje ne odpravi, ne bo mogoče priti do resničnega ozdravljenja gospodarstva. Carinski zidovi vseh držav se morajo podreti, da bodo mogli posamezni narodi zopet trgovati in izpolnjevati svoje dolžnosti. Narodi ne morejo plačevati v zlatu, če bosta imela na vsem svetu samo dva naroda vse zlato v svojih rokah. Narodi morajo svoje blago plačevati, to pa morejo storiti samo tedaj, če bodo velika trgovska pota vsega sveta prosta carinskih barjer.

Ravnajoč se po načelih narodne solidarnosti bo treba poskrbeti tudi za to, da se bremena hude gospodarske krize enakomerno in pravilno porazdelijo na vse sloje prebivalstva.

Kraljevska vlada in narodno predstavništvo se bosta pri donšanju gospodarskih zakonov poslužili strokovnega mnenja gospodarskega sveta, v katerem bodo zbrani glavni predstavniki vseh vej našega gospodarskega življenja. Izvedba tega gospodarskega sveta bo ena prvih nalog našega zakonodajnega dela.

Pri sistematičnem delu za izpopolnitev naše notranje ureditve bo na dnevnem redu narodnega predstavništva tudi definitivna organizacija občinskih in banovinskih samouprav, teh najvažnejših enot narodnega življenja. Kraljevska vlada bo pripravila potrebne zakonske načrte in jih bo predložila narodnemu predstavništvu v rešitev.

Gospodje senatorji in poslanci! Poleg navedenih nalog vas v vašem zakonodajnem delu čakajo še mnoga druga vprašanja, ki jih bo nadaljnje državno in narodno življenje spravilo na površje.

Od vašega smotrenega dela, od vašega čuta odgovornosti, ki ste jo prevzeli, od vašega razumevanja narodnih in državnih potreb in od vaše uvidenosti zavisí uspeh velikih nalog, pred katerimi je postavljeno narodno predstavništvo, ki je narod s tako redko soglasnostjo izrekel zaupanje v zgodovinski trenutku našega nacionalnega razvoja.

Naj vas milost božja in pomoč spremljata v vašem delu za koristi naroda in za čest naše kraljevine!

Proglasam, da so seje narodnega predstavništva otvorene.

Po prestolnem govoru je vladar zapustil dvorano, pozdravljen od vseh predstavnikov naroda, ter se po istem potu, kakor je prišel v narodno skupščino, vrnil zopet nazaj v svoj dvor. Seja narodne skupščine je bila nato prekinjena in nova seja napovedana za popoldne.

Popoldanska seja

Popoldne je predsednik dr. Kumanudi otvoril sejo ter takoj zabil, da se galerije izpraznijo, ker hoče narodno predstavništvo v obliki konference in brez prisotnosti občinstva, izbrati člana za tako imenovano adresno komisijo, ki bo imela nalogo sestaviti adresu v odgovor na prestolno besedo.

Ob šestih je bil ta odbor sestavljen in imenovan objavljena v ponovni javni seji skupščine. Odbor obsega 31 senatorjev in poslancev. Seja narodnega predstavništva je bila nato odgojena do pismenega poziva, ki bo najbrže v ponedeljek. Člani adresnega odbora pa so se sestali, da se konstituirajo in da začno s svojim delom.

Ghika v Pragi

Komentar čeških listov

Bukarešta, 18. jan. AA. Rador poroča: Minister za zunanje zadeve Ghika je odpotoval danes v Prago, kjer bo uradno obiskal predstavnike češke vlade. Z njim je odpotoval češki poslanik v Bukarešti Kinzel-Jizerski.

Praga, 18. jan. AA. Češkoslovaški listi pišejo o prihodu v Prago romunskega zunanjega ministra Ghike, ki naj vnovič podpre čvrstost male antante in naglasi neuspeh vseh poskusov za razrušitvijo male antante.

»Česke slovo« misli, da bo G. Ghika direktno obvestil češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša o položaju v vzhodni Evropi, kar bo velikega pomena zdaj pred lahanskno konferenco. Romunski krogi s čedalje večjim vznemirjenjem spremljajo nemške napore po ukinutvi reparacij, ker je Romunija neposredno prizadeta v teh vprašanjih, kajti če bi Nemčija ukinila svoja plačila, ne da bi se obenem stornirali tudi mednarodni dolgovi, bi Ro-

munski proračun trpel letno izgubo 6 milijard lejev, in zato je Romunija danes popolnoma na strani Francije. Pravtako je tudi razorožitvena konferenca velikanskega interesa za Romunijo najbolj zato, ker se Sovjetska Rusija bolj in bolj oborožuje. Tako so pogajanja, ki se vodijo med Moskvo in sosedi Sovjetske Rusije, postala še pomembnejša. Posebno značilen je trud, s katerim se Sovjetska Rusija prizadeva, da bi sklenila še pred sestankom razorožitvene konference pogodbe s Poljsko in s Francijo. Toda glavni pogoj, da se ta pogajanja uspešno zaključijo, je v tem, da ostanejo sedanje meje nedotaknjene. Kolikor se to tiče Besarabije, so diplomatski manevri Sovjetske Rusije vnaprej obojeni na neuspeh, ker je namen pogajanj v Pragi ohranitev obstoječih mirovniških pogodb in okrepitev solidarnosti med Romunijo, Češkoslovaško in Jugoslavijo. Vsa sreča je v tem, da se ta pogajanja vrše pred sestankom v Montreuxu.

Smrt poslanika Nešića

Belgrad, 18. jan. 1. Nenadoma je umrl zadet od kapi Ljubomir Nešić, poslanik v Ankari. Rojen je bil v Kragujevcu leta 1879. Gimnazijo je obiskoval v Kragujevcu, šabcu in Belgradu, pravne nauke pa je dokončal v Belgradu. V diplomatsko službo je stopil l. 1905. Najprej je bil imenovan za uradnika v Parizu, in sicer l. 1907—09, nato pa v Pristini v l. 1909—1912. Aktivno je sodeloval v vseh treh vojnah. Od l. 1916—1918 je bil šef jugoslovanskega oddelka v zunanjem ministertvu. Leta 1919 je do meseca maja sodeloval kot član naše delegacije na mirovni konferenci, nakar je bil preostavljen v Skader l. 1920, v Trst pa l. 1921. Od l. 1922 do 1923 je bil pomočnik zunanjega ministarstva. L. 1924 je bil postavljen za poslanika v Sofiji in pozneje v Ankari.

Zakaj je bila Mussoliniju podeljena „Zlata ostroga“

Rim, 18. jan. Ministrski predsednik Mussolini se je v zelo kratki brzojavki na sv. očeta zahvalil za visoko odklikovanje, ki mu ga je podelil Pij XI. Iz tega sklepajo, da Mussolini trdno upa, da ga bo sv. oče sprejel v posebni avdienci in da se auo bo ministrski predsednik lahko ob tej priliki ustno zahvalil za izredno priznanje. Glede papeževga dekreta, s katerim je bil Mussoliniju podeljen red »Zlate ostroge«, je znano, da vsebuje tri glavne motivacije. Mussolini si je pridobil za Cerkev te zasluge: Vpeljal je v solo verouk in uvedel sv. razpelo, izdal je mnogo ukrepov v prid vere in končno je pripomogel do sprave med Cerkvijo in državo.

Trgovcem z Avstrijo

Belgrad, 18. jan. AA. Narodna banka obvešča naše izvoznike in uvoznike blaga, da stopi 21. t. m. v veljavo dogovor o klirinškem prometu za blagovni promet med kraljevino Jugoslavijo in republiko Avstrijo. Vsa plačila za izvoženo in uvoženo blago se bodo mogla izvrševati samo preko prizadetih narodnih bank.

Narodna banka poziva izvoznike, naj naroče svojim dolžnikom v Avstriji, da morajo položiti dolžne zneske preko tamkajšnjih bank avstrijski narodni banki na Dunaju v korist naše Narodne banke na njihov račun. Prav tako poziva Narodna banka uvoznike, da plačajo svoje dolgove za blago v Avstriji našim pooblaščenim bankam, ki so obvezane vrstiti izplačila preko Narodne banke.

Plačevanje na drugi način ni dovoljeno in je kaznjivo po zakonu o kazenskih sankcijah z dne 8. oktobra 1931.

Nemška mesta bankro

Berlin, 18. jan. Z. Blagajniško stanje države, dežel in občin, je postalo naravnost katastrofalno. Plačevanje davkov je nazadovalo v toliki meri, da ni nihče tega pričakoval. Mesta občina v Dortmundu je napovedala bankrot. Ista usoda bo še tekom današnjega dne zadela mestno občino Dresden. Govori se nadalje, da niti država, niti dežele, niti občine, ne bodo mogle l. marca plačati svojih nameštencev, ki bodo najbrže prešli le neznan del plač. Država je sklenila, da hitro uvede monopol na tobak in se v tem pravcu že vršijo pogajanja z nekaterimi francoskimi bankami.

Izgubila se je srebrna zapesnat urica z verižico. Najditelj naj jo vrne proti nagradi na naslov: P. Cotić, Izanska 8.

Kako plačuje davke ljublj. okolica

Lani plačanih 6,200.000 Din državnih davkov - Rubežni

Ljubljana, 18. januarja.

S težkimi koraki hodijo okoličanski kmetje-davkoplačevalci po levem hodniku justične palače. Ustavijo se prav v kotu pri zadnjih vratih, kjer je označeno, da se tam nahaja blagajna davčne uprave za ljubljansko okolico. Pred dvema leti je ta uprava obsegala samo vasi in naselja, ki spadajo pod sodnost ljubljanskega okrajnega sodišča. Po uvedbi davčne reforme, s katero je bila izvedena obsežna reorganizacija davčne uprave, je k temu uradu pripadel tudi davčni urad na Vrhniki tako, da šteje sedaj na novo organizirana davčna uprava 37 političnih občin. Je po teritorialnem obsegu ena največjih uprav v dravski banovini.

Ze splošen pregled o vplačanih direktnih državnih davkih kaže dovolj jasno in zgovorno, v kakšnih gospodarskih in socialnih razmerah se nahaja naš okoličanski kmet, ki se mora od dne do dne težavneje boriti za svoj obstanek in ki mora z velikimi naporii zbirati denarna sredstva, da lahko zadosti prvič svojim privatnim obveznostim, kajti zadolževati se se začeli celo kmetje v vaseh in katastrálnih občinah, kjer doslej še ni bilo denarne stiske, in da drugič izpolnijo svoje davčne dolžnosti. Davki tudi v okolici zelo tarejo našega kmeta.

Kljub silnim težavam in kljub hudemu pritisku sedanje gospodarske krize je skušal okoličan sicer z najhujšimi težavami plačati predpisane davke. Mnogega kmetiča so trle skrbi in je napejal vse sile, da je rešil svoj dom in grudo pred pretečo katastrofo, da ne bi zapel boben in ga pogljal na cesto. Lani je okolica plačala na državnih direktnih davkih 6.271.745 Din. Od teh odpade 5.004.583 Din na zgradarino, zemljarino, pridobnino, rentnino, družbeni davek in splošni poslovni davek, dalje na vojnico 16.306 Din na službeniški davek 937.985 Din. Ta davek pa bo potreba nekoliko izpremeniti, kajti so uslužbenci, ki ga plačujejo v takem znesku, da potem njim odmerjajo višji kuluk, kakor pa posestnikom. V ljubljanski okolici so prav redki samci, obvezani k plačilu samskega davka. Lani je 5 samcev plačalo 698 Din samskega davka. Okoličani, zdrav kmečki rod, se pač raje ženijo. Na rentnini v smislu člena 71.

davčnega zakona je bilo plačanih 110.722 Din. Trgovski agentje in krošnjariji so lani plačali 9.500 Din agentovskega posebnega davka.

Zemljiška knjiga je delni odmev vseh težav, ki tarejo kmeta pri davkih. Davčna uprava je lani predlagala pri ljubljanskem okrajnem sodišču 96 prisilnih vknjižb zastavne pravice za neplačane davke v znesku 383.600 Din. V teh slučajih se je samo zabeležila intabulacija, dočim uprava ni kmeta gnala na dražbo. V 26 slučajih je davčna uprava zahtevala prisilno prodajo ali pa se je pridružila dražbenemu postopanju za 76.400 Din. Najvišji znesek na zaostankih je bil vknjižen do vsote 20.000 Din. Davčni zaostanki datirajo še iz l. 1928 naprej. Zaradi vknjižbe davčnih zaostankov na nepremičnine je Ljubljana-mesto na boljšem. Lani je namreč davčni urad za mesto predlagal samo dve prisilni vknjižbi za skupni znesek približno 40.000 Din.

Stevilnejše so bile rubežni premičnin. Zaradi davkov so bili v okolici zarubljeni najrazličnejši predmeti, živina, gospodarska orodja, pohištvo in druge stvari. Pred davčno rubežnico so mnogo trpeli razni obrtniki, v prvi vrsti mizarji v Št. Vidu in bližnji okolici. Videti je, da doslej tako lepo napredujoča in cvetoča mizarstva obrt v Št. Vidu nad Ljubljano preživlja najhujše čase. Štenski mizarjev pa ne tarejo samo davki, mervče tudi druge javne dajatve, tako prispevki OUZD, ki prav tako neprestano preganja obrtnike z rubežnico. Davčna uprava je lani uvedla proti 3600 davkoplačevalcem izvršbo za skupni znesek 1.664.200 Din. Okoličani so skušali, da so preprečili prisilno prodajo premičnin in je bilo eksekucijsko postopanje večinoma pravočasno ustavljeno, ker so obvezanci ali poravnali zaostale davke ali pa so dosegli, da se je rok prodaje podaljšal. Do prodaje raznih premičnin je prišlo le v 16 slučajih za skupni znesek 25.500 Din.

Davčna uprava vsako leto odpošlje nebroj opominov. Lani je odposlala 48.400 opominov. Davkoplačevalci so se tem opominom do 95% odzvali in plačali davke. Tudi letos pripravila davčna uprava opomine in jih bo odposlala koncem meseca nad 6000. Decembra lani je bil na davčno blagajno silen naval, ki je sedaj nekoliko ponehal.

Pred pogajanjem v steklarški stroki

Nobenega upanja ni, da bi pričeli steklarški delavci še ta mesec z delom

Hrastnik, 18. jan.

Kakor je tukajšnje steklarško delavstvo obveščeno, se je vršil v Belgradu po zaključku znane ankete o brezposelnosti informativen sestanek med zastopniki steklarškega delavstva in ravnateljem Zedinjenih tovarn stekla g. Ablom.

Delavski zastopniki so se sklicevali na podatke češkoslovaškega predsednika in generalnega direktorja Zveze steklarških inštrijev inž. Helerja, po katerih pada eksport češkega stekla v našo državo. Vzrok padanju eksporta je visoka carina na uvoz inozemskega stekla. V našo državo uvažajo v glavnem steklo za izložbe. Mi smo imeli tovarno stekla za izložbe v Daruvaru in v Zaječaru, toda ti tovarni sta ustavili delo. Zakaj sta ga ustavili, ni točno znano. Ve se samo to, da je češka industrija stekla za izložbe vse storila, da obdrži svoje tržišče v naši državi. Za to tržišče je vodila težko borbo z belgijsko steklarško industrijo. Radi tega je znižala svoje cene stekla za izložbe na t. j. dumping-cene. V kolikor so informacije delavskih zastopnikov točne, je bila dana odškodnina producentom stekla za izložbe v naši državi. Trdi se, da je češka steklarška industrija kupila tovarno stekla v Zaječaru samo, da ustavi produkcijo stekla za izložbe. Borba med belgijsko in češkoslovaško steklarško industrijo se je končala z medsebojnim sporazumom, t. j. kartelom. Da se izogne plačevanju carine in da nadomesti izgube v prejšnji borbi za tržišče stekla za izložbe v naši državi, gradi sedaj kartel češkoslovaške in belgijske steklarške industrije tovarno stekla za izložbe v Pančevu. Po informacijah so naši producenti stekla za izložbe, ki so ob enem gospodarji tudi ostale steklarške industrije v državi, dali Če-

hom koncesijo. Sklenil se je sporazum, po katerem se prepusti češkoslovaški steklarški industriji naše tržišče za steklo za izložbe, dočim se tržišče za ostalo steklo prepusti domačim producentom. Da se ta sporazum obdrži, so naši producenti izpostavili visoke uvozne carine, da jim bo ta garancija za njihov sporazum.

Delavski zastopniki so ugotovili, da so steklarški izdelki od 35-95% dražji, kakor so bili pred vojno, carina pa da se je zvišala za 400%. Mimo tega, da ima domača steklarška industrija monopol na steklo, je z modernizacijo svojih obratov in radi visokih cen stekla tako napolnila svoja skladišča, da je ustavila delo v vseh tovarnah. Okoli 1500 steklarških delavcev je sedaj brez dela. Temu je treba od pomoči. Uvede naj se 5-dnevno delo na teden in da se bo steklo čim bolj konsumiralo, je treba znižati carine stekla, da bodo lastniki tovarni prisiljeni, znižati cene svojim izdelkom za toliko, za kolikor se bodo carine. V tem smislu bodo delavski zastopniki tudi vplivali na odločilnih mestih.

Informativni sestanek je pokazal, da bodo Zedinjene tovarne stekla popustile od svoje zahteve po 30% znižanju najmanj za polovico. Delavstvo pa je pripravljeno dopustiti le 5% znižanje, ker je že lani utrpelo 25% znižanje. Pogajanja se bodo sedaj vršila v Hrastniku ali pa v Zagrebu. Ker je sedaj za steklarško industrijo tkzv. mrtva sezona, ni nobenega upanja, da bodo steklarški delavci še ta mesec pričeli z delom.

Delavstvo je doseglo, da ostane še nadalje v tovarniških poslopih. Najhujše bede pa jih bodo rešile brezposelne podpore, na katere že težko čakajo.

1500 slovenskih brezposelnih obdarjenih v Nemčiji

Düsseldorf, 16. januarja.

Gospodarska kriza v Nemčiji je povzročila, da tudi tu odpuščajo delavce. To je v tej zimi bridko prizadelo tudi stotine slovenskih delavcev in njihovih družin, ko so ostali brez dela. Jugoslovanska podporná društva so zato organizirala pomoč. Rojaki, ki še delajo, in društva so s svojimi ekonomskimi sredstvi storili vse, da pomagajo siromakom. Na ta način je bilo obdarovanih okrog 1500 naših rojakov in njihovih otročičev z obroko in živcem.

Obdaritve so se vršile o božičnih praznikih po vseh slovenskih kolonijah Vestfalije in Porenja ob

intimnih družinskih svečanostih. Teh zborovanj se je udeležil tudi jugoslovanski odposlanec g. Berislav G. Deželic, ki je moralno in gmotno podprl napredek naših izseljencev v Nemčiji. Slovesnosti so moralno dvignile naše rojake, posebno pa naše brezposelne. Zapetih je bilo na vseh krajih na stotine domačih pesmi in izgovorjenih od slovenskih otrok polno lepih deklamacij v čast in slavo slovenskega naroda in jugoslovanske domovine.

Na sliki vidimo jugoslovanske kolonije Meersmeerbeck na taki božičnici. Sredi sedi g. odposlanec Deželic z gospo, zraven pa predsednik jugoslovanskih katoliških društev sv. Barbare g. Lindič

Ciganski napadalci v verigah

Ptuj, 16. jan.

K našemu večerajšnjemu poročilu doznavamo še sledeče podrobnosti: Ko so se posestniki Marko Valenko, Ivan Jamnik in Alojzij Prelog vračali iz Haloz z vozovi na svoje domove v Stojince, so bili na javni cesti blizu vasi Turski vrh napadeni od treh ciganov. Napad se je izvršil tako naglo, da vozniki niso imeli niti časa, postaviti se v bran. Na vpitje napadenih so prihiteli ljudje iz bližnje okolice, posebno pa iz gostilne Pongračič, ki so rešili napadene iz mučnega položaja. Našli so na vozu Alojzija Preloga v nezavesti, dobil je udarec s kolom po glavi; ostala dva sta bila le lažje poškodovana.

Cigani, ki so imeli namen ubiti voznike in se polastiti konj, so jo popihali, ko so videli, da prihajajo ljudje na pomoč. Nezavestnega in težko poškodovanega Preloga so prepeljali k okrožnemu zdravniku dr. Novoselskemu k Sv. Marjeti, ostala lažje poškodovana sta ostala v domači oskrbi. Med tem so ljudje obvestili o dogodku orožniško postajo v Zavrču, ki je odposlala patroljo štirih orožnikov, da zasleduje napadalce. Orožnikom se se pridružilo tudi večje število domačinov, da jim pomagajo izslediti cigansko tolpo. Po daljšem iskanju so končno našli globoko v gozdu celo taborišče — štiri šotore — ciganov, približno 40 oseb. Na zahtevo poveljnika patrolje, da izroče trojico napadalcev na voznike, se je celo taborišče ciganov postavilo v bran s puškami in revolverji. Prišlo bi brez dvoma do boja in prelivanja krvi, da niso naši kmetjski fantje, ki so spremljali patroljo, naglo posegli vmes in pomagali razorožiti in poloviti vse moške cigane, ki so se bili uprli. Vik in krič žensk in otrok-ciganov se je daleč na

okrog razlegal. Ko so med cigani ugotovili napadalce, so jih vklenili z verigami, nakar jih je orožniška patrolja eskortirala v Ptuj in jih oddala v zapore okrajnega sodišča.

Aretirani so: Mato Goman, 48 let star, Josip Krpaš, 35 let star in 33 letni Joško Goman. Vsi so cigani, brez stalnega bivališča, pristojni v občini Ludebeg na Hrvaškem. One ciganske družine, ki so ostale v šotarih, bodo odpravljene po odgonu s spremstvom v domovinske občine.

Novo cigansko nasilje na Dolenjskem

Novo mesto, 17. jan.

Pretekli teden sta prišla cigani in ciganka v Zdinjo vas. Ciganka je šla v hišo in pričela tam prosjaiti in govoriti ter motiti ljudi, cigani pa se je med tem časom splazil v hlev, kjer so bile tri ovce in pričel ubogé živali kratko malo klati. Dve ovci je že pobil in tudi že tretjo je lopnil po glavi, ko ga je premotil član družine, ki je menda le slučajno prišel v hlev. Cigan je brez obotavljanja zbežal.

Alarmirani vaščani so stekli za ciganom proti gozdu, vendar se prav v gozd niso upali. Ciganko pa so pridržali v Berusovi hiši. Kmalu pa se je cigan zopet pojavil, prikorakal iz gozda, to pol oborožen s sekuro. Prišel je groziti, da bo pridrl 15 ciganov nad vaščane in da bodo vse poklali, vas pa požgali, ako ciganke takoj ne izpuste. Vaščani so se grozje in ciganskega mashevanja — razumljivo — ustrašili. Poslali so po orožnike, ki so ciganko aretirali. Cigan pa je zbežal.

Šahovski turnir fantovskih odsekov

Ljubljana, 18. jan.

Včeraj se je v dvorani prosvetnega društva pri Sv. Petru v Ljubljani odigralo drugo kolo tega zanimivega turnirja. Seveda ob prisotnosti in (prevelikim in preglasnem) zanimanju pre-mnogostevilnih kibicev...

To kolo je turnirju že pokazalo neko določeno smer. Medsebojne moči so že dognane. S precejšnjo gotovostjo se je lahko zračuna vrstni red odsekov, tudi kdo bo zmagovalce. Vodijo prav za prav Trnovčani s svojo prvo vrsto. V tej so zbrani sami močni igralci. Tudi Sv. Jakob je močan, razmeroma pa je nekoliko slabši, kakor Trnovci I. Do tega vltisa pride opazovalec, če podrobno gleda na rezultate obeh kol. Po točkah sta zdaj Trnovci I. in sv. Jakob enaka, vodilno mesto si torej delita. Ježica je vsled tega stopila z drugega na tretje mesto. Imela je v tem kolu močnejšega nasprotnika kakor pri prvem, kjer se je boljše

izkazala. Toda Sv. Peter je kljub temu v vrstnem redu zaostal. S četrtega je stopil na predzadnje mesto. Prehitel ga je namreč Vič, ki je bil po prvem kolu zadnji, zdaj pa zavzema četrto mesto. Trnovci II. je zdaj na zadnjem mestu s 2 in pol točkami.

Medsebojno so včeraj igrali sledeči odseki: Sv. Jakob - Trnovci I.; Sv. Peter - Ježica, Trnovci II. - Vič. Stanje po drugem kolu je sledeče: Trnovci I. in Sv. Jakob po 10 in pol točk, Ježica 9 in pol, Vič 8, sv. Peter 7, Trnovci II. 2 in pol točki. Za prvo mesto se bosta potem takem borila Trnovci I. in sv. Jakob. Tudi sv. Peter ima za dober uspeh te borbe prav dobre izgleda. Vič in Ježica izgledata po tem kolu kot drugorzredni skupini. Trnovci II. pa je daleč zaostalo.

Prihodno nedeljo ob pol 10 dopoldne se bodo fantje srečali pri šahovnicah v prosvetnem društvu na Viču. Vodstvu in domačinom bi seveda priporočali, naj glede kibicev ukrene bolj strogo disciplino.

*Naročajte „Slovenca“!

Prenovljena ljubljanska plinarina

Ljubljana, 16. januarja.

Ravnatelj ljubljanske plinarne g. ing. Bartel je bil tako prijazen in je dal Vašemu dopisniku najvažnejše informacije o novi vertikalni komorni peči, ki jo bo postavila plinarina na starem mestu v teku prve polovice letošnjega leta.

Ker je stara naprava plinarne, ki obstoji iz peči z retortami in dvoplinskega generatorja, že tako izrabljena in hkrati tako obremenjena, da ne moremo misliti na povečane kapacitete in je zadnji čas, da si ustvari plinarina novo podlago s pečjo, ki bo imela mnogo večjo kapaciteto in katera bo zgrajena po najmodernejših principih za destilacijo premoga. Peč bo vertikalna in bo vse poslopje visoko okrog 23 in pol metra, dočim bo treba sedanji dimnik, ki je visok 32 m, podaljšati tako, da bo visok 40 m. Nova peč bo imela dnevno maksimalno kapaciteto 9000 m³ plina. Obstojala bo iz petih vertikalnih komor, katerih vsaka bo držala 2.000 kg premoga. Za primer naj navedemo, da so dosedanje retorte držale po 150 kg premoga in so obratovalne v horizontalni legi. Ker bodo peči vertikalne, bo nakladanje premoga v peči izredno enostavno. V bližini peči bo klet, ki bo služila za provizorno shrambo premoga. V to klet bodo odzgoraj nasipali potrebni premog na voziceh, ki

ugodnejši, kot sedanji gospodarski efekt že zastarele plinarne. Tako bo na primer v tej novi peči mogoče producirati iz 100 kg premoga 55-56 m³ plina, dočim se sedaj producira le 51-52 m³ plina. Tudi kurjava po generatorskem sistemu bo mnogo ugodnejša in cenejša. Dočim je sedanja kurjava retort zahtevala približno 22-23% pri destilaciji pridelanega koka, bo pri sedanji peči zadoščalo le 12-14% pridelanega koka. Kapaciteta nove peči bo znašala najmanj 3 milijone m³ plina na leto, kar je najmanj še enkrat toliko plina, kakor ga more producirati plinarina sedaj. Predvidoma bodo porabili v novi peči v teku leta 4.000 ton premoga, to je 400 vagonov, iz tega bodo pridelali toliko koka, da ga bo ostalo, kolikor ga ne bodo porabili za podkurjavo komorne peči, še 2.300 ton za prodajo. Toliko koka rabi približno vsa industrija Ljubljane na leto.

S tem bo izpolnila ljubljanska plinarina važno nalogo v našem narodnem gospodarstvu, ker bo omogočila ljubljanskim konsumentom najcenejšo dobavo izbornega koka. Hkrati bo z moderno napravo dobavljala izredno čist plin. Radi zanimivosti naj omenimo, da bo za peč treba 300.000 kg šamote in 120.000 železa. Naj omenimo še to, da se bodo vsa dela izročila le domačim podjetnikom, izveniški specialnih izdelkov, za katere pri nas še nimamo industrije. Z gradbenimi deli bodo začeli takoj spomladi, kakor hitro bo to dopuščalo vreme. Verjetno je, da bo peč dograjena do konca meseca junija, najkasneje pa bo začela obratovati v sredi julija.

Elektrifikacija se širi

Ljubljana, 18. jan.

Včeraj je bil na Črnučah slovesno blagoslovljen glavni transformator, ki je zvezan z Velenjem. Svečano dejanje je opravil prevzvišeni knezoškof ljubljanski dr. Gregorij Rožman, postaja pa je spravil v pogon sam ban dr. Marušič. Odlične goste in predstavnike raznih oblasti in javnih ustanov je pozdravil kot domačin ravnatelj Kranjskih deželnih elektrarn ing. Miklave, ki je potem tudi razkazal vso stavbo ter razložil njeno delovanje.

Dan prej, v soboto, so bili na velenjsko električno omrežje priključene Jarše, Groblje in Rodica pri Domžalah. Danes dopoldne pa bo tudi transformatorska postaja v Podlogu v Savinjski dolini slovesno izročena svojemu namenu ter dobivalo s tem velenjsko elektriko kraji St. Peter, Zalec, Gotovlje ter nova umobolnica v Novem Celju in rudnik Zabukovca.

Vlom v trsteniško župnišče

Poroka in misijon

Trstenik, 15. jan.

V sredo 13. jan. sta si podala pred sv. Martinom zakonske prstane za celo življenje Pogačnik Franc in Francka Lombard. Zenin iz Kovorja si je poiskal svojo družico v najbolj skriti hiši v Cadovljah pri Ušlakarju, kamor je težko najti dovozne poti od fare. Francko je vzgajala od njenega tretjega leta po izgubi obeh roditeljev Ušlakarjeva hiša in jo oskrbevala kakor svojo. Srečni par je poročil ženinov brat dr. Jože Pogačnik, vikar v Kranju.

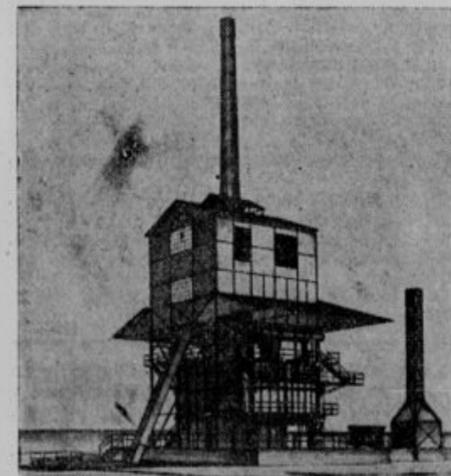
Nevesto je spremlil na svojo dom tudi domači župnik dr. Arnež Janko s svojo sestro. Doma je ostala edina sorodnica Gusti. Takoj po polnoči zaslisi Gusti, da nekdo hodi po hodniku. Gre poslušat na zaklenjena vrata. V tem trenutku prime tisti nekdo za ključavnico. Takoj plane deklica k oknu in vpije v vas, da so tatovi v župnišče. Kmalu pri-tečejo ljudje in vidijo, da so tatovi vdrli pri zadnjih vratih s pomočjo vitrihov v župnišče. Stikali so po kletih, odnesli nekaj sadnih sokov v steklenicah, katere pa je tat (ali pa tatovi) zunaj popustil in zbežal. Ključ za vrata v prvo nadstropje pa je tat vzel s seboj. Zalibog je orožništvo predaleč oddal, in tako se ni moglo zasledovati pravočasno pričeti; morda pa naši orožniki le iztaknejo uzmoviče, ki ne morejo biti daleč.

Misijona od 3. do 10. januarja se je udeležila vsa fara s prav vzorno pobožnostjo. Po vseh vaseh je zavladalo obče zadovoljstvo in sreča.

FOTOAPARATE

svetovnih vrtdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

lotodd. Jugoslovanske banigarne v Ljubljani Zahtevajte cenik!

Pogled na novo peč; na levi vhod v klet, iz katere z dvigalom vozijo premog v shrambo nad pečjo, na desni stolp za gašenje koka.

se bo avtomatično peljal z dvigalom na električni pogon na vrh peči, odkoder se bo izsiral v premogovni rezervoar, iz katerega se bodo skoro avtomatično polnile od zgoraj navzdol komore s premogom. Ker bo 2.000 kg premoga nasutega v vertikalno peč, bo koka mnogo bolj stlačen in bo zato ohranil mnogo bolj trdno obliko in radi tega po svoji kvaliteti ne bo zaostajal za uvoženim koksom. Premog se bo žgal v komorah 10 do 15 ur. Peči bodo nameštene ob komorah in bodo delovale na principu generatorske kurjave. Odpadli vroči plini se ne bodo dovajali naravnost v dimnik, ampak še skozi parni kotel, katerega radi tega ne bo treba še posebej kuriti. Take vrste kurjavo ima pri nekaterih napravah edino le še KID na Jesenicah. Na ta način bo prihranjeno kurivo za parni kotel, katerega plinarina nujno rabi pri svojem obratu. Opravljanje peči bo izredno enostavno, saj je shramba nad pečmi tako velika, da drži za 4 dni premoga, odpiranje lijakov, skozi katere polnijo komore, pa se vrši avtomatično. Ko bo koks že zrel in plin že destilirani, se bo zapeljal pod vsako izmed komor velik vozicek, ki bo nankrat lahko sprejel vso vsebino komore, torej ves žareči koks. Po tračnicah se bo peljal ta vozicek naprej v hladilno napravo z vodo. Naprava ima visok stolp za odvajanje pri gašenju koka nastalih vodnih par.

Hkrati s to novo pečjo bodo montirane tudi nove moderne čistilne naprave za plin. Plin se bo hladil v teh napravah na 4 do 3° C in se pri tem povsem očistil vseh kondenzatov, tako, da bodo plinski vodii po mestu od takrat naprej čisti. Radi tega ne bo več treba, kakor do sedaj, čistiti kopalne peči po 5 krat na leto, ampak samo enkrat. Prav tako bodo v čistilnici, ki bo nameščena v sedanji kurilnici, postavljeni specialni čistilci žvepla iz plina.

Gospodarski efekt te peči bo neprimerno

Kaj pravite?

V »Politiki«, ki izhaja v Belgradu, berem: »Oni mesec sem bil v Sloveniji. Med drugim sem obiskal tudi največjo jugoslovansko električno centralo na Fali. Ko sem se zvečer z vlakom vračal v Maribor, sem opazil sledeče: Na celi železniški postaji Fala, na peronu in pred blagajno ni sledu o električni razsvetljavi. Poasad gore le petrolejske svetilke. Fala je naša največja električna centrala; to smo se učili tudi v srednji šoli. A sto pedeset metrov od centrale mora železniška postaja rabiti petrolejke. Ne komentiram tega, ker je že znana lista stara, da čevljarji navadno nosijo najslabšo čevlje.«

Ko sem prebral to reč, sem se na glas zasmejal nainemnu možu, ki misli, da je med slovenskimi postajami le falska tako srečna, da sme smraditi po svojih prostorih s starimi petrolejkami. Vkljub temu pa sem dolžan belgrajnskemu piscu odgovora na njegov napad na čast slovenskih čevljarjev in zaradi njihovih slabih čevljev. Da gore na postajah, ki imajo elektriko pred nosom, petrolejke mesto električnih žarnic, na tem je ubogi slovenski čevljar prav tako nedolžen kakor na tem, da Sava, ki izvira pod Triglavom, teče vedno

Ptuj

Statistika Krajevne protituberkulozne lige v Ptuj. Krajevna liga šteje 209 članov in sicer 200 rednih, 2 ustanovna in 7 podpornih. Članstvo v ligi je večinoma iz vrst delavcev. Korporativno je zastopano delavstvo tvornice čevljev »Petoviac«. Vključena je tudi večina učiteljsva iz ptujskega okraja, vsi zdravniki in odvorniki. Ostalo članstvo tvorijo trgovci in drugi zasebniki. Vključena sta tudi 2 denarna zavoda in pa občine Ptuj, Ormož in Breg pri Ptuj. Napori, da pristopijo k ligi tudi kmečke občine in kmečki živelj, so ostali brezuspešni. Ustanovniki so tvornica strojil v Majšpergu in pa graščina Herberstein. V kratkem se ustanovi odbor odnoso samostojna krajevna liga v Ormožu. Vrsi se živahno razpevanje liginih kolektivov potom dobrodelnih društev. Dohodkov je imela liga 3.326 Din, izdatkov pa 4.001,25 Din. Dohodki so izključno samo od članskih prispevkov. Upoštevan pa še ni dohodek prodanih kolektivov. Liga se trudi pridobiti si dohodke od drugih strani in je naprosila za ustanovno med drugim tudi banko upravo v Ljubljani. Točasni predsednik lige je okrožni zdravnik dr. Bela Stubeč, tajnik pa vodja podružnice OUZD Herman Delpin.

Združenje vojnih invalidov je imelo nedavno svoj letni občni zbor. Po izvolitvi odbora je referiral delegat g. Tomc iz Ljubljane. Debata je bila zelo živahna in je deloma imela značaj ogorčenosti radi odkupnin, počasnega reševanja prošnje, protež in drugih težav. Delegat iz Ljubljane je tolažil, kolikor je mogel. Po triurnem debatanju se je zbor v razburjenju razšel.

Gregorčičeva proslava v dvorani minoritskega samostana je izredno dobro uspeła. Prosvetna dvorana je za take prireditve mnogo premajhna. Dr. Alojzij Remec je tolmačil navzočemu občinstvu življenje in delovanje moža, ki je med vsemi pesniki najbolj zadel struno slovenske duše. Po predavanju so se vršile deklamacije Gregorčičevih pesmi, nakar je pevski zbor »Cecilijski zapel »Pogled v nedolžno oko«. Vsi navzoči so se z zadovoljstvom krasne prireditve polagoma razšli z željo na skorajšnjo novo tako prireditev.

Preselitev mesarije: Martin Kolarič naznanjam cenj. občinstvu, da opustim mesarsko stojnico do sedaj na Slovenskem trgu in se preselim v na novo urejeno mesnico Krekova ulica št. 1, gledališko poslopje, ter se vsem cenj. odjemalcem najtopleje priporočam.

Lov v vurberskem revirju. Dne 14. t. m. se je vršil v Vurbegu zadnji lov na divjačino v tej sezoni, ki je bil prav uspešen. Navzoči so bili tudi številni gostje iz Maribora in Ptuja. Najlepši uspeh pa je imela gospa dr. Robičeva iz Maribora, ki je med drugim ustrelila tudi krasnega lisjaka. Je to prva dama, ki je imela srečo ustreliti v tem revirju lisjaka. Radi tega se je vršil pri zadnjem pogonu običajni lovski krst, s katerim se je imenovana gospa proglasila pravim lovcem. To tradicionalno lovsko ceremonijo je izvršil zakupnik lova primarij dr. Okolokulak ob navzočnosti vseh lovencev, ki so se udeležili tega zaključnega in zanimivega lova.

Ljubljana

Stavbni prirastek v letu 1931

Vsako leto več! Taka je bila gospodarska napoved in napredku Ljubljane tudi v stavbnem gibanju. V industriji je šlo hitreje. Tam je že davno nastala nadprodukcija, ki jo konzum ne more več požreti. Veliko pomanjkanje stanovanj, stiska v vsaki hiši, v vsaki družini je bila tolika, da so prišle liše rasti kakor gobe po dežju. Dobro so nesle enemu, drugemu in zakaj ne bi meni, so je vprašal marsikdo. In je misel prešla v meso in dejanje. Drugod se je oglašala kriza, stavbno gibanje se za njo ni zmenilo.

lanske jeseni je nekoliko ustrašil, nekatere preplašil, delo pa ni ustavil, razen v enem komaj pričetem delu. Drugod — povsod se je delalo naprej. Stavbe so se dovršile, ali pa čakajo, da pomlad v nje zopet prinese življenje.

Resnično rečeno, l. 1931 v stavbnem gibanju še ne pozna krize. V jesensko sezono, ki splošno daleko zaostaja za leto. Bilo je povojno rekordno leto stavbnega leta.

Brezposelnosti skoraj nismo videli. Poleg visokih gradb, so veliko število delavcev zaposlevali tudi vodne gradbe, predvsem regulacija Ljubljane, Gradašnice in Malega grabna. Mesto ni pridobilo samo mnogo lepih visokih zgradb, ampak tudi krasne mostove in nekaj lepih cest in ulic.

Tekom minulega leta so ljubljanski stavbeniki in ostali obrtniki gradbene stroke dokončali 155 novih stanovanjskih in trgovskih poslopj. Med njimi so bila nekatera prav čedna, da ne rečemo impozantna. Omenjamo: Palačo zavarovalnice »Dunav« na Aleksandrovi cesti, poleg nje palačo »Viktoriac« z njenim prehodom proti Gajevi ulici, del dograjenega kompleksa palače Pokojnisknega zavoda v Gajevi ulici. Vse tri stavbe nam vzbujajo zaupanje in ponos v ustvarjajoče sile naših arhitektov in stavbenikov. Imamo dom Hranilnice in posojilnega konzorcija v Gajevi ulici kot dokaz, kaj lahko ustvari marljivost in štednja našega uradništva. V ozračju črnih saj na Masarykovi cesti stoji »Grafikac«, dom organiziranega grafičnega delavstva. Krščanska ljubezen tretjerjedinic je zgradila dom za onemogle, zapuščane in doživetne članice svojega reda.

Ne moremo pa med te stanovanjske liše šteti onih zaslinih lesenih stanovanjskih barak, ki so bile zgrajene iz revščine za revščino, deloma iz lastnih sredstev deloma s pomočjo in brigo mestne občine. Spadajo sem stanovanjske enodružinske barake na Galjevi, v Mestnem logu. Cesti dveh cesarjev in v Jami ob Vodovodni cesti. Okrog 100 jih je zrastle v lanskem letu.

V teh 155 novih hišah je bilo dogotovljenih

Karitativna akcija

Delo v naši karitativni pisarni se množilo od dne do dne. Ves dopoldan je pisarna zaposlena s strankami, ki se v najrazličnejših zadevah zatekajo k nam za pomoč. Umljivo je, da niti majhnega dela, prihajajočih ne moremo zadovoljiti. Vsakdo pač misli da imamo v pisarni nakopičene vseživljene zake, in vendar smo s svojimi razpoložljivimi sredstvi skoro pri koncu. Le toliko imamo zagotovitvenega, da bomo kuhinjo za uboge lahko vzdrževali do konca meseca marca. Z dvrmi, ki nam jih je dal na razpolago presv. gospod knezofok ljubljanski, pleterski samostan in tvrdka Ravnikar, smo pomagali 255 strankam.

Karitativna pisarna še nadalje sprejema milodaro v kakršnikoli obliki, da bi mogli vršiti svojo nalogo, ki postaja vsak dan bolj pereča. Zadnje dni se obrača na nas tudi Hrastnik, kjer je potreba, kakor izvemo iz najzanesljivejših virov, res kričeča. Zato se obračamo tudi mi za revno dečo iz Hrastnika za pomoč na ljubljansko občinstvo. Kakor izvemo, bi bilo ubogim otrokom v Hrastniku najbolj pomagano z obleko. Kar bi mogla kaka usmiljena družina v Ljubljani utrpeli na otroških oblekah, hvalježno sprejemamo v Karitativni pisarni ter prosimo, da se ti darovi oddade v naši pisarni v Marjanščini v dopoldanskih urah. Pisarna bo sama poskrbela, da pridejo darovi v Hrastniku v najpotrebnejše roke.

Z nakaznicami Vincencijeve družbe ima pisarna polno posla. Z njimi dobivamo vedno bolj jasno sliko o uboštvu in milosrčnosti v Ljubljani. Kakor izvemo, seveda tudi z nakaznicami ni izključena vsakršna zloraba, vendar pa smo z njimi dosegli že toliko dobrega, da so se resnično ubogim kakor tudi njihovim dobrotnikom splošno prikupile.

487 stanovanj; iz raznih adaptacij v starih hišah se je pridobilo 29 novih stanovanj. Tako znaša v l. 1931 prirastek novih stanovanj 516. Toliko smo sicer pridobili novih stanovanj, vendar je odpadlo par starih stanovanj, ker so iz njih napravili poslovne ali trgovske lokale. Absoluten prirastek znaša 510 stanovanj. V letu 1930 je znašal prirastek samo 393. Število novih hiš je sicer samo za 11 večje kakor v l. 1930 izvršenih, vendar je relativno število stanovanj večje za 123, kar gre predvsem na račun večjih stavb in na večje izkoriščanje tudi malih stavb.

Izmed novih stavb je bilo: Priljubljenih ali visokoprtiličnih 49 hiš, enonadstropnih 89, dvonadstropnih 7, trinadstropnih 5, štirinadstropna 1, petnadstropnih 3 in 1 šestnadstropna.

Po velikosti odn. obsegu stanovanjskih prostorov moremo zaznamovati sledeče številke: Enosobnih stanovanj 100, dvosobnih 239, trisobnih 133, ostalo 44 pa so štiri — in večsobna stanovanja. — Ako primerjamo to z l. 1930 najdemo, da je število stanovanj pri enosobnih nadkrižilo za 9, pri dvosobnih 90, pri trisobnih 35; pri štiri in večsobnih pa je padlo za 11.

Iz tega vidimo, da je največji prirastek na dvosobnih stanovanjih, ki nastajajo v priljubljenih, visokoprtiličnih in enonadstropnih hišah. Prirastek enosobnih stanovanj je skoro isti kakor v l. 1930, je pa komaj eno tretjino manjši od prirastka na trisobnih stanovanjih.

Enosobna stanovanja nastajajo večinoma samo v podprtiličju in podstrešju. So najcenejša, a najmanj zdrava. Siromašnejši sloji se ločijo od boljše situiranega ter stanujejo na najnižjem ali najvišjem mestu hiše. Značilno je, kako neopazno nestaja taka ločitev človeške družbe. Tudi tu dva mostova!

Pomanjkanje enosobnih dobrih stanovanj obstoji še vedno v veliki meri; dvosobna stanovanja se dobe lažje; trisobnih stanovanj pa je na razpolago več kot dovolj, in na periferijah mesta stoji celo prazna, ne da bi zahtevala pretirane najemnine.

Mestno načelstvo je razpisalo in izvršilo v l. 1931 489 stavbno-komisijjskih razprav, za katere je porabilo 94 uradnih dni. Skupno je bilo izdanih 286 stavbnih dovoljenj in sicer: 1. za nove stanovanjske hiše 161; 2. za trgovske in obrtne gradnje, prizidke, nazidke 69; 3. za adaptacije, ograje in kanalizacije 56. Uporabnih dovoljenj je mestno načelstvo izdalo 205 in sicer: 1. za nova stanovanjska poslopja 155; 2. za trgov. in obrtne zgradbe 82; 3. za adaptacije, nazidke in prizidke 18.

Priporočamo jih znova ljubljanskemu občinstvu, ki naj bo uverjeno, da je pravim ubošcem z njimi bolj pomagano kakor z denarjem. Dovoljujemo si javnost opozoriti, da imajo odsele na razpolago bloke Vincencijeve družbe tudi sledeče tvrdke in trafike v Ljubljani: trafika Pompe in Goli. Mestni trg 8; trafika Modic, Kopitarjeva ul. 4; trafika Soukal, Pred škofijo 12; trafika Blaž, Dunajska cesta 12; trafika Praprotnik, Prešernova ulica. Bloki se dobivajo tudi v prodajalni Ješe na Rimski cesti in v trgovini g. Olupa, Pod Trančo. Zupni uradi in zakristani vseh cerkva imajo še vedno za stranke bloke na razpolago. Posamezni bloki imajo po 10 nakaznic in stanejo 5 Din.

Kaj bo danes

Drama: Zapra.
Opera: »Luiza«, Red A.
Nočno službo imajo lekarnice: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bohinec ded., Rimska cesta 25 in dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta 41.

Zahvala. »Dobrodelna akademijac« za »Pomožno akcijo«, katere se je vršila dne 14. t. m. v hotelu »Union«, je sijajno uspeła. K temu je pripomoglo občinstvo vseh slojev ter s tem javno manifestiralo enodušno svoje socialno sočutje. Smatram za svojo dolžnost, da se najiskrenejše zahvalim vsem pri koncertnem delu tega večera sodelujočim, nadalje vsem, ki so z darovi pripomogli k velikemu uspehu te prireditve. K uspehu so tudi pripomogle dame in gospodje, ki so z veliko požrtvovalnostjo sodelovali pri nabiranju in razprodaji darov. Srčna jim hvala! Imena darovalcev in končni finančni uspeh prireditve bo objavil v časopisu v prihodnjih dneh socialno politični urad. — Zupan in mestni načelnik; Dr. Dinko Puc.

VIII. prosvetni večer prosvetnega društva Trnovo v Ljubljani, bo v sredo dne 20. januarja v dvorani, Karunova ul. 14. Naslov predavanju, ki ga bo imel urednik g. Jože Košček, je: Z jugoslovanskimi bojevniki na francoskih bojiščih. G. predavatelj se je udeležil osebno potovanja naših bojevnikov v Francijo, kjer so si ogledali vsa glavna bojišča. Sprejeti so bili od odličnih predstavnikov francoskega naroda tako v Parizu, Lyonu itd. Predavanje bodo pojasnjevale zanimive skioptične in filmske slike. Na to predavanje vabimo vse člane in prijatelje društva. Sodeluje tudi društveni orkester. Začetek točno ob 8. — Odbor.

Predavanje v Rokodelskem domu. V sredo 20. t. m. bo predaval v dvorani Rokodelskega doma g. stolni vikar Alojzij Košmerlj o krščanskih junakih prvih stoletij. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Pričetek predavanja ob 8 zvečer.

Caritas in žena. Nocoj ob 8 zvečer se vrši v beli dvorani Uniona predavanje Karitativne zveze in sicer Caritas in žena. Govori g. dr. P. Roman Tominec o problemu odnosa žene do sočasnih socialnih vprašanj in o sprostenju najglobljih vrednot ženske duše v službi katoliške Caritas. Vse gospe in gospodične ter vzgojiteljice, ki jih taka vprašanja zanimajo, vljudno vabimo, da se udeležijo predavanja. Vstopnine ni.

Dr. V. Kocijančič razpolaga z diatermijo. Predavanje dr. A. Lajovića, sodnika apelacijskega sodišča »O krizi praktične jurisprudence«, ki je 18. decembra 1931 odpadlo, se bo vršilo jutri, v sredo 20. januarja ob pol 6 popoldne v predavalnici št. 90 na univerzi. Udeležite se polnoštevilo. — Odbor.

Esperanto. Kdor se hoče v kratkem času naučiti tega velevažnega mednarodnega jezika, naj se zgleda v petek dne 22. januarja 1932 ob 17^h v šentjakovski šoli, kjer se bo otvoril nov esperantski tečaj za začetnike.

Občni zbor Opleševalnega društva v Rožni dolini se vrši v nedeljo, 24. januarja 1932 ob pol 3 popoldne v gostilni pri »Franceljnu« v Rožni dolini.

Povsem pojasnen vlom. Ze v večeršnjih ponedeljskih izdaji »Slovenca« smo poročali, da se je policiji popolnoma posrečilo pojasniti vlom v gostilničarsko zadrugo na Privozu. Petindvajsetletni vlomilec Jordan Skufca, ki so ga izdali prstni odtisi, se nahaja že dve leti v Jugoslaviji, kamor je prišel iz Trsta. Tu je že odsedel 14 mesecev ječe, na katero je bil obsojen, ker je bil svojčas vlomil v nekatere ljubljanske trgovine. Po poklicu je vlomilec. Njegov tovariš je Marjan Udovičič, pravtako doma iz Trsta in je bil tudi že tukaj zaprt. Dasi je izučen pek, vendar svojega obrta ne izvršuje. Oba sta brez stalnega bivališča. Ukradeni pisalni stroj je policija našla skrit v nečem kanalu pod gradom in ne v neki šupi v Mestnem logu, kar smo večerj pomotoma poročali. Stroj je znamke Smith in je najmodernejšega sistema, ker je povsem nov. Vreden je okoli 8.000 Din. Pripominjamo, da se je policiji posrečilo ta vlom pojasniti v najkrajšem času in se je tu zlasti izkazala spretnost nadzornika g. Zajdele.

Poskušeni vlom. V noči od sobote na nedeljo je skušal neznan vlomilec vlomiti v Prekmurski ulici za topničarsko vojašnico v eno mestnih stanovanjskih hiš. Na zid je že pristavil iz veže za silo zbito lestvo, dolgo kake 3 metre. Bil je že na njej, ko ga je prepopdil domačin, ki se je vračal domov. Lovil ga je sicer nekaj časa, vendar se mu je posrečilo pobegniti. Ta slučaj dokazuje, da je severni del Dunajske ceste nujno potreben policijske kontrole, saj je že znano dejstvo, da v tam okraju skoro nobena ženska ne upa ponoči po ulici.

Se en poskušeni vlom. Te dni je vdrl neznan vlomilec skozi okno skladišča trgovke Ane Parenek na Izanski cesti št. 62. Nato so razbili s sekiro vrata in je bil pri špeciriskem blagu, katero oje hotel ukrasti. Gotovo bi odnesel večjo množino blaga, da se ni zbudila trgovka sama in prizgala luč, česar se je vlomilec ustrašil ter pobegnil. Trgovka je osumila vloga nekega moškega, katerega opis je dala policiji.

Razne tatvine. Posestnici Mariji Peterca iz Zgornjega Kašlja, je nekdo na Vodnikovem trgu izmaknil torbico, v kateri je bilo okoli 1000 Din denarja. Možno je tudi, da je Peterca torbico izgubila. — Železniškemu uradniku Miroslavu Premelcu je neznan tat ukradel v kavarni Leon aktove, v kateri je bilo več glasbenih not in pa snežke v vrednosti okrog 300 Din. — Delavcu Alojziju Erženu je nekdo odpeljal z dvorišča Cokanove gostilne v Medvedovi ulici Din 2000 vredno kolo.

Avtobus podrl kandelaber. V nedeljo zjutraj se je pripetila zaradi spolkjih tal na Dunajski cesti manjša prometna nezgoda. Lastnik avtobusa, Božidar Vehovec ni mogel obvladati svojega avtobusa, ki se je z zadnjim delom zaletel v kandelaber pred hipotekarno banko. Mestna občina trpi znatno škodo.

Kulturni obzornik

ZA NASE OTROKE

Srečna slovenska mladina, ki ima toli dobre ga čtiva, da se že zgodaj vadi v pravilni govoric in si lika sice, a najlepše čtivo je zanjo brez dvoma »Vrtice« tako po svoji vsebini kakor po fini obliki. Listajoč pet dozdaj izšlih števil listnika 1931-32, ne vem, čemu bi dal prednost; ali pesnicam, ki so pravi biseri naših sodobnih pesniških prvakov, ali povestim, ki ne mislejo samo mladih duš, ampak jih tudi oplemenitujejo, ali v vsi skrbjo risanim podobam, ali nadvse zanimivemu in srčkanemu drobižu? Vidj se, da urednik zna zbirati prvovrsne esotrudnike, ki poznajo duševnost mladine, tako da je vsak najmanjši prispevek izbrušen ko kristal.

Vodivna povest je znanega francoskega pisatelja de Maister-ja, ki v njej popisuje zanimivih dogodkov polno potovanje mlade Pruskovje, hčerke sibirskega izgnanca, k carju v Peterburg, da osvobodi očeta. Veliko najdemo povest, ki so prave legende v moderni obliki, druge so pravljice, ovite v čar preteklosti, tretje so iz boranga, a globokega slovenskega življenja, a zopet druge so slike naših ljudi, otrok in zemlje. Brez vsiljivosti, čisto naravno se vsaja po tako izbranem čtivu v srce naše mladine resnična in odkritosrčna nabožnost, umevanje narave, dobrotljivost kot temelj socialnega čustvovanja in pa ljubezen do naroda in njegove domovine. To je res slovenski mladinski list, pisan v duhu našega ljudstva in njegove moralne tradicije; urednik tudi ne pozablja na naše najboljše može in tvorce, katerih se vsaka številka a hvaležnostjo spominja. Tudi porednih šaljivih stvari je poln ta izborni list, ki ga naši otroci z neestrpnostjo vsakkrat čakajo, kakor čakajo njegove priloge za najmlajše. »Angelčke«, ki je istotako svež in prijeten. Ni čuda, da imamo tako visoke kvalitete mladinski list, saj se trudijo zanj med drugimi: Danilo Goršek, I. Pregelj, Griša, Ka. Meško, M. Kunčič, Winkler — tudi Svjetislav, Darina, Esén so bogonarjeni pesniki — nadalje Gruden, Lea Faturo, Uta, Pengov, F. Bevk, dr. Zbošnik, M. Kmetova. Zelo je zato hvale vreden urednik (katehet Vinko Lavrič), ki listu posveča toliko skrb — pa

saj je urejevanje mladinskega lista bolj važno in svetlo delo nego katerikoli drugi literarni trud!

Vrtice« s prilogo »Angelčke« (10 števil) stane na leto 20 Din, »Angelčke« sam 5 Din. Naročnino sprejema Uprava »Vrtice« v Ljubljani, Kolezijska ulica št. 1. F. T.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Josip Kulundžič: »Skorpjion«.

Na svojstven način je značilni predstavitelj sodobne srbohrvatske dramatike Josip Kulundžič, o katerem pravijo, da ubira Pirandellove dramaturške steze, zagrabil problem materine ljubezni s patološke strani, kakor jo je na primer s te strani, toda zopet z drugačnega vidika, dramatski demonstriral S. Maugham v »Svetem plemenu«, ter to patologijo v ljubosumnost prekaljene materine ljubezni razvlekel v neverjetno groteskne dimenzije. Kulundžič je postavil v center te svoje tragedije betežno babico, ki v bolestem ljubosumju, ker ji je snaha »ugrabila« sina, in delirični mržnji, ogablja in uničuje sinu-trgovcu skladišča in blago potom plačena kakor je n. pr. cirkuški človek in pokvarenjak Guma, čigar pokvarjenost pa ne more iti do skrajnih grotesknihih babičnih meja, tako da se grešnik nazadnje še prelevi v spokornika in da se orodje izneveri vodeči roki pošastno sovražeče babice. V tej babici je poleg užaljene materiskosti in cele rajde drugih slabosti ter povsem v skladu s celotno linijo dela neko blasfemično pobožništvo: babica skriva sinu ukradeni denar v postavku razpela in kliče za uresničenje svojih nakan na pomoč Boga ter kuje zlobne načrte, da zbudi v sinu, ki je radi sovraštva med ženo in materjo najež materji drugo stanovanje, ob udarjih usode bridko spoznanje: kazen za greh, stardjen nad materjo; v tej babici je diabolčnost in neustrašna težnja po ukazovanju in oblasti. Ta gon oblastiželjnosti je pokazal Kulundžič v neki drugi svoji drami in sicer v »Strasti gospe Malinske«. Ob tem posastnem liku je avtor zasnoval simbolično paralelo, ki je v sami drami Guma njen tvorec: babica-skorpjion. Obdan vse naokrog od žerjavice, preko katere ne more, si končno ta skorpjion napravi sate-memu sebi konec, ko si s škarjami s svojega lastnega trupa odreže glavo. Vse groteskni smisel tega Kulundžičevega dramskega dela se osredotoča v znani sceni ob zaključku drugega dejanja. Vendar lebdi skozi vse dejanje gledalcu pred očmi usodno

skladna prispodoba o skorpjionu. Ta babica je os vseh pobud in oderskih iniciativ; okoli nje, ki nosi krivdo za prezgodnjo smrt snaha, vidimo dvoje vrst nastopajočih ljudi, oseb in tipov. Kulundžič je tukaj z aprioristično karakterizacijo potegnil krepko ločeno črto: dobri ljudje na eni strani, zlobni, pokvarjeni ljudje na drug strani. Kakor so sin, snaha in malček — sedmi otrok in edini sin — absolutno dobri, tako so vsi tisti tipi, ki se pojavljajo na odru, absolutno pokvarjeni in nizkoti in to je vse od delubelušca pa do Monike. Na skrajni ploskvi te fronte grešnikov stoji babica. Kot kompromisni lik sredi teh ostro začrtanih tabovor stoji cirkuški človek Guma, ki ga je življenje sicer pokvarilo, ki pa je v svojem jedru dober.

Sobotna premijera je dala režiserju ter vsem oblikovalcem posameznih oseb lepo izpričevalo. Režiser Hinko Tomasič je v svoji uprizoritveni zamisli uveljavil rahlo stiliziranje in simbolično scenično nakazovanje. Znasti snaha Kraljeve in Blažev atek sta glede govornice spominjala na lanskoletno uprizoritev Reharjeva »Učlovečenja«; njuna govornica je bila nekako skandiranju podobno oblikovanje glasu, kar je povsem v skladu s spremeljajočimi okoliščinami na odru. Tudi Skrbineš je mestoma in čisto rahlo prehal na ta način oblikovanja govornice. Vsi nastopajoči so sodelovali z očitno prizadevnostjo (Poldi Sturm-Menartova kot babica, Kraljeva kot snaha, Savinova kot Malček, Blaž kot atek in Skrbineš v vlogi Gume). Tudi sedmorica tipov je bila ostro podana ter izdelana (Zakrajškova v vlogi sosed, Starčeva kot Reza, Gorinškova kot Monika, Gorinšek kot delubelšek, Nakrst kot vitez, Furijan kot berač in Tovornik kot Putka). Furijanov berač in Tovornikov Putka sta imela sijajno masko. Glavni napor večera je sionel na Sturm-Menartovi. Ustrezala je morda v maski in morebiti mimiki, glasovno in v kretajah pa ni kos izredno težkim in napornim nalogam, ki so v zvezi s tem grotesknim likom starke. — C.

PREMIJERA MATIČICEVE DRAME »GRUNTA«.

V nedeljo, 10. t. m. je vzprizorilo agilno Prosvetno društvo v Mostah v svojem domu v popolnoma razprodani dvorani premijero Matičičevega »Grunta«.

Gospod režiser F. Poženel se je res potrudil poudariti vsebino igre in je imel pri izbiri vlog

glavnih igralcev srečno roko. Pa tudi sicer je bil nastop vaških fantov in deklet, tako posebno v vaški krčmi, pa tudi na semnju in ženitovanju dobro prikazan.

Prav dobro je rešil svojo vlogo g. Zupan; enako dobro kot ljubimec in pozneje kot umsko defekten. Kot tak je bil mestoma naravnost prepričeval in je dosegel višek v nastopu po vrnitvi iz bolnišnice, na domu Polonce.

Z uspehom so rešili svoje vloge tudi gđč. Kavčičeva, g. Gajeta, ga. Ema Oražmova in g. Novak. Vsem se pozna, da so že rutinirani igralci. Gđč. Kavčičeva je podala svojo vlogo zelo temperamentno in ko bi še vsaj deloma obvladala umetnost »črdašac«, bi ji prisodili, da je videla »deželo huzarjev«.

Ga. Ema Oražmova je bila v svoji vlogi Polonce zelo skromno kmečko dekle, ki skoro ne zgleda, da je gruntarska hči. Zdi se, da je dal pisatelj tej vlogi pre malo dramatičnosti. Sicer pa je bila vloga taka kot je, prav zadovoljivo rešena.

Močno, celo premočno pa je bila poudarjena vloga hlapca Lovreta z ozirom na celotni potek dejanja. Mogoče bi pisatelj lahko bolj posredno izrazil nekatere mesta ob odkrivanju razmerj med domačo hčerko in hlapcem, da ne bi nekatere izpovedi hlapca prehlapevsko izvenele. Mislim, da bi se to dalo popraviti. To vlogo je po pisateljevi zamisli g. Gajeta igralako izvrstno rešil.

G. Novak je bil mestoma le odvisen od suflerja, sicer pa dober kot ponavadi, toda vendar se mu pozna, da je vaje drugih vlog. Tudi vlogi sodnega adjunkta in Polončinega očeta g. Pečarja sta bili dobro poudarjeni. G. Križaj je podal v svoji vlogi nekam premehekga Amerikanca, g. Vrhovec pa je bil dober mešetar.

Morda bi se dalo igro še nekaj bolj vsebinsko poudariti. Publikla jo je sprejela z zadovoljstvom, z izjemo nekaterih mest v tretjem dejanju. Z izpolnitvijo teh bo ta igra gotovo našla pot na naše podvezelske odre.

Pri premijeri je bil navzoč tudi avtor igre, ki je bil za svoje delo navdušeno pozdravljen od občinstva in nagrajen s cvetjem. Avtor se je zelo pohvalno izrazil g. režiserju, kakor tudi ostalim igralcem za izvršno odsvljenje, v njegovem duhu zamišljene osebe svojega »Grunta«. U.

Dnevna kronika

Koledar

Torek, 19. januarja: Marij in tovariši, mučeniki.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla Anica Koder, dijakinja 4. razreda real. gimn. Pogreb bo jutri ob 4. popoldne. Pokoj njeni duši Zaljubljenim naše iskreno sožalje.

† St. Ilj v Slov. goricah. Dne 12. t. m. smo ob obilni udeležbi občinstva položili k večnemu počitku priljubljeno ter obče spoštovano Alojzijo Hammerjevo, sestro in gospodinjico obče znane trgovca Rudolfa Hammerja v Ceršaku. Blagi pokojnici bodi lahka zemlja domača, žalujočim ostalim naše globoko sožalje!

Osebnosti

— Vrhbosanski nadškof dr. Ivan Sarič odlikovan od sv. Očeta. Z brevom od 11. decembra 1931 je sv. Oče odlikoval vrhbosanskega metropolita g. dr. Ivana Sariča radi njegovih velikih zaslug na cerkveno-asistentnem polju ob njegovem zlatem jubileju za asistenta papeževga prestola in rimskega grofa. — Na tem visokem odlikovanju prevzisenemu nadškofu izraža »Slovenec« iskrene čestitke!

— Italijanski konzul premeščen. G. Andrej Rainaldi, italijanski generalni konzul v Ljubljani je po nalogu italijanskega zunanjega ministra premeščen iz Ljubljane. G. Rainaldi nastopi menda službo v zunanjem ministertvu v Rimu.

— Imenovan je za asistenta ginekološko-akuserskega oddelka drž. bolnice v Skoplju dr. Rafael Dolinšek, pogodbeni vojaški zdravnik iz Zagraba.

— S pošte. Boris Sirkni je imenovan za dnevničarja na mariborski kolodvorski pošti. Premeščen so: pb. ur. VIII. skupine Marija Kunstova z ljubljanske glavne pošte v Smarino ob Paki, prakt. tehn. IX. skup. Ivan Vrančič III. t. t. odsek v Ljubljani k dravskemu poštnemu ravnateljstvu, zvančičnica III. skup. Katica Habjanova z glavne mariborske pošte v Šiško, služ. II. skup. Ivan Sorsak z mariborske kolodvorske pošte v Krizevce v Prekmurju. Poroke: pt. manipulanta X-1 Nada Tomazičeva na ljubljanski poštni podružnici št. 3 je vzela za moža vrtnarja Ivana Bajca, Marija Podberščikova, služiteljica II. skup. na ljubljanski glav. pošti pa dentista Jurija Baumgartna; Alojzij Škerjanec, pripravnik na ljubljanski kolodvorski pošti, se je oženil z Anico Pirkovičevico in služitelj II. skup. Josip Puklavec v Betincih s Terezijo Vörbovo.

Smrt ponesrečenege rudarja

Trbovlje, 18. jan. Podlegel je ponesrečen rudar Eberline Franc in umrl na dobljenih ranah, katerim je še sledilo zastrupljenje. Na Sv. treh kraljev ga je pri mazanju tečajev zgrabilo jermenje za sukunje in potisnilo med kolese, mu izrgalo kose mesa in zlomilo obe roki. Vse dni je v bolnici veliko trpel, ker se ni mogel ganiti, ne si sam kaj pomagati, ker sta bili obe zlomljeni roki povezani s trdimi povoji. S svojjo krepko postavo bi vse prenesel, a je v rane pri nesreči prišlo tudi veliko nesnage, kar je povzročilo zastrupljenje krvi in v petek zvečer je izdihnil, star 36 let.

Bil je lepo pripravljen na smrt in je voljno prenašal hude bolečine. Zapustil je bolno ženo in štiri otročiče. Svetila mu večna luč, preostali pa naše sožalje!

Uboj

Gornji grad, 18. januarja.

V nedeljo zvečer se je zbralo več fantov v gostilni Kolenc v vasi Križ pri Gornjem gradu. Po kratkem prerakanju so se stekli in pri tem s koli do mrtvega pobili 26 letnega posestnikovega sina Franca Natlačena, ki je bil znan kot niren in trezen fant.

Krivate so orožniki še ponoči izsledili in izročili sodišču. Obdukcija pokojnika se bo izvršila v torek popoldne.

V gornjegrajski okolici se že več let ni zgodilo kaj takega, radi česar občani tembolj obojejo posurovelost fantov in tragično posledico pretepa.

Ostale vesti

— Kmetijske službe. Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino daje nasvete in navodila glede kmetijskih služb svojim članom. Večji posestniki in sorodni kmetijski obrati, ki potrebujejo nameštence kmetijske stroke, se lahko obrnejo na tajništvo omenjenega društva (kmetijski referent v Kranju). Društvo bo skušalo po svojih močeh pomagati tako enim kakor drugim, ako bo dovolj prijav z obeh strani.

— Ljudsko delo in odkupnina za leto 1932. Kraljevska banska uprava razglasa, da je za leto 1932 odredena cestna obveznost na dve enoti, odkupnina pa na Din 15.

— Cena elektr. struji v mariborski okolici. Prejeli smo: V naši vasi smo dobili pred 4 leti elektr. razsvetljavo. Električni tok smo dobili od že obstoječega velikega transformatorja, ki leži kakih 1000 m od naše vasi. To elektr. omrežje je napravilo mariborsko elektr. podjetje, kateremu plačujemo že več kot 4 leta po 6 Din za kilovatt uporabljenega toka. Plačuje se 100% od uporabljenega toka za omrežje, nikdo pa ne ve, koliko je omrežje stalo in koliko se je v 4 letih že odplačalo. Kakor se čuje, plačuje mariborska občina falski elektrarni samo 0,50 Din za kilovatt. Vprašamo, ali ni delo šloveku ravno tako potrebna kakor hrana in stanovanje in če se cene tem znižujejo, zakaj bi se ne znižale naši električni luči? Mislimo, da je tudi dolžnost upnika, da daje dolžniku letni obračun — da dolžnik ve, koliko je bil dolžan in koliko je že odplačal.

— Vremensko poročilo Direkcije državnih železnic v Ljubljani po stanju z dne 18. januarja ob 8 zjutraj: Bistrica—Boh. jezero — 8, meglja, snega 15 cm; Brežice — 2, oblačno, Celje 1, oblačno, snega ni; Dravograd—Meža — 8, oblačno, snega 8 cm; Jesenice — 6, meglja, snega 10 cm; Kamnik — 2, meglja, snega ni, Kranjska gora — 6, jasno, snega 30 cm, Kočevje — 4, oblačno, Kotoriba — 2, oblačno; Ljubljana gl. kol. — 1, oblačno; Ljutomer — 3, oblačno; Maribor gl. kol. — 1, oblačno, snega ni; Novo mesto — 2, oblačno, snega ni; St. Janž na Dolnjem — 2, oblačno; Trzin — 4, jasno, snega ni; Rakek — 4, meglja.

— Nad 400 kg težkega prašiča je zredil posestnik g. Bradeško v Srednjem vrhu nad Polhovim gradcem. Prašič je star eno leto in osem mesecev. Kupil ga je restavratore g. Jos. Matjan v Vižmarju pri Ljubljani za zakolj. Prijateljtem živinorej se nudi lepa prilika, da si ogledajo to izredno lepo žival.

— Brzovlaci Pragersko—Budimpešta ostanejo. Direkcija državnih železnic v Ljubljani objavlja, da so madjarske železnice odstopile od zahteve po ukinitvi brzovlakov na progi Budimpešta—Pragersko. Zatorej bodo omenjeni brzovlaci vozili tudi v naprej.

— Nesreča pri sankanju. Vrhovec Anton, 7 letni sinček posestnika iz Vač pri Litiji, se je v nedeljo sankal. Pri tem se je zaletel v drevo in si zlomil desno nogo. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

— Tudi kriza. Octovo kisline je bila natakrica pri Zupanu v Trbovljah. Prepeljali so jo takoj v bolnišnico in je za sedaj izven nevarnosti.

— Poslovanje pri carinjenju izvoznih poštnih pošilk. Uradno se naznanja, da morajo stranke odsej plačati za carinjenje izvoznih paketov naslednje pristojbine: za en paket 18,25 Din, za 2 paketa 28,00 Din, za 3 pakete 37,75 Din ter za vsak nadaljnji paket še po 9,75 Din več.

— Pozor pred pobeglim kaznjencem. Turk Rudolf, bivši trgovski potnik, stanujoč v Sodnji vasi pri Žužemberku, je prestajal v mesecu novembru in decembru 1931 v jetnišnici okrož. sodišča svojo devetmesečno kazen zapora, na katero je bil obsojen radi raznih sleparij, katere je izvršil na ta način, da se je ljudem izlajal za zastopnika te ali ene tvrdke in pri tem neupravičeno kasiral denar. Dne 13. decembra 1931 pa je pobegnil iz navedene jetnišnice ter je bila istega dne zoper njega izdana liracija. Omenjeni Turk, ki je 167 cm visok, srednje krepke postave, rjavih oči, kostanjevih las in oblečen v dokaj lepo obleko, se sedaj klati po Sloveniji ter baje izvršuje še naprej podobne sleparije, pri katerih se predstavlja za potnika neke zagrebške zavarovalnice. Okrožno sodišče v Novem mestu (preiskovalni sodnik) opozarja javnost, da se pred navedenim Turkom čuva in ne nasede njegovim sleparijam, obenem pa naproša, da ga vsakdo, kjer koli bi se pojavil, javi najbližji orožniški postaji.

— Pri pomanjkanju teka, nakislem pehanju, slabem želodcu, lenivi prebavi, zaprtju v črekih, vzdigovanju, motenju pri prebavi, izpuščanju, srbečici osvobodil naravna »Franz-Josef«-grenčica teko vseh nabranih gnilobnih strupov. Že stari mojstri zdravilstva so spoznali, da je »Franz-Josef« voda popolnoma zanesljivo sredstvo za čiščenje črev. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in zadevnih trgovinah.

— V Službenih novinah kraljevine Jugoslavije št. 11-1932 je objavljen »Pravilnik o notranjem poslovanju javnih lekarn«.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 4 od 16. jan. t. l. je objavljena »Uredba o povračilu potnih in selitvenih stroškov civilnih državnih uslužbencev«, dalje »Uredba o velikosti nagrade dnevničarjem v resortu ministrstva za finance«, »Navodila za izvrševanje zakona o opojnih drogah«, »Prijava za prejemanje draginske doklade drž. upokojencev«, »Posebne uzanice za trgovanje z žitom«, »Razpisa: uvozno carinjenje gasilnih brizgalnic«, — odločba o oprostitvi od uvozne carine za tehnično salicilnovo kislino«, »Ratifikacija konvencije o pobujanju trgovine z belim blagom«, »Ratifikacija konvencij med Jugoslavijo in Francijo«, »Ratifikacija konvencije o pobujanju ponarejanja denarja, po Češkoslovaški«, »Ratifikacija konvencije o pobujanju ponarejanja denarja, po Norveški«, »Ratifikacija konvencije o izvršitvi tujih razsodniških sodb. po Češkoslovaški«, »Ratifikacija načrta konvencije o vzajemnem ravnanju s tujimi in domačimi delavci glede odškodnine ob nezgodah pri delu po republiki Čile«, »Tarifno obvestilo za prevoz bolnikov s kužnimi boleznimi«, »Objava banske uprave o pobranju občinskih trošarin v letu 1932«.

— Krava bitka na vasi. V vasi Poročje pri Brodu ob Savi se je pripetil žalosten dogodek, ki je razburil vsa okolice. Anton Milič in Spasjoje Petrovič sta živila že dve leti v sovrastvu, ker je Miličev sin pred dvema letoma ugrabil Spasjojevo hčerko in ji poročil. Spasjoje mu tega ni hotel odpustiti. Preteklo soboto sta se oba kmeta sešla v vaški gostilni, kjer sta se kmalu sprla in nato stopila. Gostilničarju se je posrečilo postaviti ju na cesto, kjer se je pretep nadaljeval. Prišlo je še več kmetov, ki so se razdelili v dve skupini kot pristaši ene in druge stranke. Nastala je krvava bitka in stopili so v akcijo noči in koli. Ko so prišli orožniki, katerim se je z velikim naporom posrečilo pomiriti kmete, jih je že več ležalo na tleh v krvi. Štiri hudo ranjene so prepeljali v bolnišnico, kjer pa dvomijo, če bodo ostali pri življenju. Ostale pretepeče je orožništvo aretiralo.

— Usodepoln obračun med cigani. V bližini Belovarja na Hrvaškem je prišlo med cigani, ki so tamkaj naseljeni, do krvavega obračuna zaradi dolga v znesku 600 Din. Člani družine Gjorgjevič so se med prepričom začeli biti s kolmi. Mrtev je obležal Mijo, hudo ranjena pa sta njegov oče Stevo in brat Joško. Ubijalca Zlato in Kosta sta po uboju s svojima družinama pobegla. Orožniki ju zasledujejo.

— Za postno dobo priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani cerkvenim zborom: Foerster Ant., Lamentacije in oltarja, za mešani zbor 8 Din. Hribar p. A., Postni in velikonočni napravi, za mešani zbor. Part. 30 Din, glasovi po 10 Din. Jobst A., Pet postnih pesmi, za mešani zbor, 20 Din. Kimovec dr. Fr., Rihar renatus. 21 pesmi našemu Gospodu, za mešani zbor. Part. 24 Din, glasovi po 8 Din. Premrl St. Slava sv. Križu. Postne pesmi, za mešani zbor. 14 Din. Premrl St., Cerkveni moški zbori, 40 Din. Sattner p. Hugolin, Postne pesmi, za mešani zbor. Part. 20 Din, glasovi po 6 Din. Sattner p. Hugolin, Golgota, osem postnih pesmi, za mešani zbor. Part. 20 Din, glasovi po 3 Din. (Novo!)

— Racionalizacija proizvodov. Naša domača industrija, ki v tej težki dobi brezposelnosti in redukciji nudi mnogim našim someščanom možnost obstanka, zasluži polno priznanje za svoje delo. Z racionalizacijo proizvodov in modernimi stroji smo postali neodvisni od inozemstva, poleg tega pa postajajo cene slične predvojnimi. Te dni smo imeli priliko ogledati si cene oblek (prvovrstna kvaliteta) domače tvornice »TIVAR«, ki je pred kratkim zopet znižala cene. Ta tvornica zasluži javno priznanje glede znižanja cen, zato priporočamo vsem našim čitateljem »TIVAR« obleke, ki so odlične in trpežne kvalitete in ker je poleg znižanih cen tudi dolžnost vsakega posameznika, da ščiti domačo industrijo.

Naše diaštvo

J. k. a. d. Danica. Drevi ob 8 društveni sestank. Predava g. dr. Ahčin. Udeležba za žlane obvezna. Člani bratskih društev vabljeni. — Odbor.

Poizvedovanje

Zatekel se je mlad, svetlorjav pišček s temnim gobčkom iz bližine Komenskega ulice. Dobi se pri Lovru Pičmanu, Ilirska ulica 15.

Maribor Zdravie Maribora

Maribor, 18. januarja.

Maribor je zdravo mesto. Ugodna lega in zelo zdrava klima sta dva važna faktorja, ki odlikujeta Maribor pred vsemi drugimi mesti naše države ter ga usposabljata, da postane v doglednem času važna klimatsko zdraviljšče. Ze dolgo uživa Maribor po pravici sloves, da je štajerski Meran in to dejstvo potrjuje izkaz o nalezljivih boleznih v letu 1932, ki priča, da je v Mariboru v primeri s številom prebivalstva odstotek nalezljivih bolezni najmanjši. Poleg obeh zgoraj omenjenih faktorjev ima na tem dejstvu pač prvenstveno zaslug v zornu organiziran mestni fizikat, ki budno čuje nad zdravjem mesta ter se poslužuje vseh najmodernejših pridobitev na polju ljudske higijene, da je zdravje Maribora trajno zaščiteno.

V minulem letu beleži zdravstvena kronika mariborska 795 slučajev nalezljivih bolezni (v oklepanju za leto 1930), in sicer: 14 Scarlatina (84), Diphtheria 65 (45), skupina tifuznih bolezni 2 (5), šen 31 (33), ospice 51 (2), vnetje možganske mrene 2 (1), tetanus 1 (—), hripa 629 (—). Skratlatica se je pojavila meseca marca in februarja potem pa od septembra dalje, in sicer vedno samo v omejenem številu. Diphtheria je nastopila najhuje meseca januarja in februarja, pojavljala se je pa tudi v ostalih mesecih; isto je bilo s šenom, dočim so nastopile ospice v poletju ter se končale oktobra z viškom 38 slučajev. Umrljivost izkazuje sila majhen odstotek. Od 795 obolelih je umrlo le 8 oseb, in sicer 3 na davici, 1 od šena, 1 od vnetja možganske mrene, 1 od tetanusa in na hripa 2. Število obolelih na skratlatici je padlo leta 1931 za 70 slučajev napram letu 1930. smrtne žrtve pa skratlatica ni zahtevala nobene. Starši so dali otroke profilaktično cepiti proti skratlatici le v omeje-

nem številu, kako redno cepljenje po šolah pa se ni vršilo. Padec števila obolelih ni pripisovati torej kakemu profilaktičnemu cepljenju, pač pa strogim odredbam mestnega fizikata v svrhu izolacije so-stanovalcev obolelega na domu in ponovne izolacije obolelega po odpustu iz bolnišnice na domu za dobo 14 dni. Če je pa poleg tega bolchal re-konvalescent po skratlatici na gnojnem vnetju, se mu ni dovolil obisk šole, dokler je gnojenje trajalo. Obolenja na davici so se v preteklem letu pomnožila za 20 slučajev, pripomniti pa je, da je od tega 10 slučajev davice v splošni bolnišnici, kamor so bili sprejeti zaradi drugih bolezni. Z ozirom na močno širjenje davice je zdravstveni dom razglasil v časopisu poziv na starše, da puste otroke profilaktično cepiti; odziv pa ni bil dovoljen. Davica je zahtevala tri smrtne žrtve. Hripa se je v preteklem letu pojavila zelo močno meseca februarja, ko je obolelo 245 oseb; v poznejših mesecih je nastopilo postopno nazadovanje obolelih, katerih je bilo skupno 629 in od teh sta se končala dva slučaja smrtno.

Poleg tega je bilo v preteklem letu ogrizenih 54 oseb od psov in 2 oseb od mačk. Pri 49 slučajih je preiskava živali dognala, da so bile zdrave, v zdravstveni dom je bilo sprejetih 7 oseb, ki so bile ogrizene od psov nepoznanega lastnika, vendar se je naknadno ugotovilo pri 6 živalih, da so bile zdrave in le ena oseba je bila od naštetih pridržana na opazovanju, vendar se je izkazalo, da ne obstoja nevarnost stekline.

V slučajih nalezljivih bolezni je mestni fizikat poleg stroge izolacije pacientov in svojevrednih temeljito razkuženje prostorov, v katerih je obolela oseba bivala ter je bilo izvršenih skupno v mestu 181 desinfekcij in 62 desinsekcij.

□ Sestanek duhovnikov. V četrtek 21. januarja bo v frančiškanskem samostanu tretjerodniški sestanek duhovnikov. Govorita g. dr. p. Regalat Cebul in dr. Janez Ahčin. Vabljeni vsi, člani in nečlani.

□ Pogreb blagopokojnega Silvinusa Grügla se je vršil ob veliki udeležbi večraj popoldne. Pokojni je oče v Mariboru obče spoštovanega zastopnika avstrijskih državnih železnic g. Ferrija Grügla. Svoječasno je bil splošno znan in priljubljen gostilničar v Breznoh ob Dravi. Pred leti se je preselil v Maribor, da bi tu pri svojem sinu preživel večer svojega življenja. Njegova nenadna smrt je svojo globoko prizadela. Naj počiva blagi mož v miru — žalujočim naše globoko sožalje!

□ Odprta noč in dan so groba vrata. ... V Ribniškem selu v Krčevini je ugrabila v nedeljo smrt 73 letnega tesarja Jožefa Ortana. Pogreb bo danes ob 3 iz mrtvašnice na frančiškansko pokopališče. — V Slovenski ulici je v nedeljo zvečer izdihnila 55 letna zasebnica Ana Capun. Pokopana bo danes ob pol 4 iz mrtvašnice na magdalenskem pokopališču. — V ponedeljek je umrla na Cesti na Brezje 50 stanujoča soproga vpkokojnega vlakovodje Kuni-gunda Marholt v starosti 61 let. Pogreb bo v sredo ob 4 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. — V visoki starosti 82 let je umrla zasebnica Marija Medanič. Slovenska 40. Pogreb bo danes ob 15,45 na mestno pokopališče. — Naj počivajo v miru — preostali žalujočim naše iskreno sožalje.

□ Planinci na plani! Redni občni zbor SPD v Mariboru se vrši drevi ob pol 8 v lovski dvorani hotela Orel z običajnim dnevnim redom. Vabimo vse planince, ki se zanimajo za razvoj planinstva v naši okolici, da se tega podružničnega občnega zbora udeležijo v častnem številu.

□ Klečarski tečaj gostilničarjev. Agilna Zveza gostilničarskih združenj je priredila v Mariboru v Vinarski soli tridnevni klečarski tečaj, katerega se je udeležilo poleg lepega števila gostilničarjev tudi nekaj kmetovalcev. Pod strokovnim vodstvom klečarskih strokovnjakov iz vinarske šole so se vršila razna predavanja, ki so nazorno pokazovala udeležencem vse pridobitve na polju umnega klečarstva. Tečaj je bil zaključen v soboto 16. januarja.

□ Odbor združenja rezervnih častnikov in bojnikov se je na nedeljskem občnem zboru sleded sestavil: predsednik Jakob Ferhovec; odborniki: Lušin, Škof, Aljančič, Kapus, dr. Zaidersič, Osterc, Rode, Pucelj, Cestnik, Bertonec, Korber, Juteršnik in dr. Salamun iz Ptuj. V nadzornem odboru so: ravnatelj Joža Barle, Kramberger, dr. Korenčan, Kristan in Volavšek.

□ Formulirji za novo registracijo motornih vozil za leto 1932 se dobe na policiji. Lastniki motornih vozil se vabijo, da se javijo na policijskem komisarijatu, soba 18.

□ Sveta si zemlja slovenska! V tem rodoljubnem občutju so delovali tvorci prvega slovenskega filma pri ureditvi svoje in prvi pogled orzane zamišlji. Prav umljivo je veliko zanimanje, ki so ga pokazali Mariborčani že prve dni predvajanja za to naše prvo slovensko filmsko delo. Krasote slovenske zemlje srečujejo na vsak korak. Na planu se pojavijo tudi rektor ljubljanske univerze dr. Šorša pri lovu na gade in drugo kačjo zalego. Mariborčani, ne zamudite prilike!

□ Občni zbor invalidov se je vršil preteklo nedeljo. V odbor so izvoljeni sledeči: predsednik Fran Geč, podpredsednik Anton Golež, tajnik Martin Pravičič, blagajnik Drago Tražnik, odborniki: Franjo Bele, Ferdinand Pirč, Josip Veršič in Stromsajer Ludvik. V nadzorni odbor: Jakob Siller, Ignac Opelka, R. Tovornik, E. Baumkirchner in A. Hraštnik.

□ Konec poravnave. Mariborsko okrožno sodišče razglasa, da je končano poravnavno postopanje nad imovino Karla Ehrlicha, trgovca v Kaniži pri Pesnici.

□ Tako je prav! Od zadruge »Pohorski dom« smo prejeli: »Pohorske plesa leto« z ozirom na veliko socialno in gospodarsko krizo ne bo. Upamo pa, da se bodo prihodnje leto sedanje žalostne razmere v toliko zboljšale, da se bo zopet lahko priredil ta ples, ki je lani baš radi svoje pestrosti in domačnosti vzbudil zlasti med planinci mnogo zanimanja. — Zadruga »Pohorski dom« je v Mariboru med redkimi, ki je pokazala razumevanje za sedanje težke razmere ter odpovedala svojo plesno prireditev. Prvo je dvignilo svoj protest proti plesom katoliške diaštvo, tudi trgovci in gostilničarji so opustili letošnje svoje tradicionalne prireditve. Zalibog pa je še dokaj organizacij, ki prirejajo iz ozkosrčnih ozirov laetne koristi plesne veselice. Za konec predpusta se nam obetajo razne maškerade na vseh koncih in krajih, kakor da živimo v normalnih časih ter ne bi bilo mogoče onih težkih tisočakov, ki se zabijejo v takih nočeh radi brezplodne in lahkomiselne zabave, porabi boljše in koristnejše.

□ Za ruskega ujetnika se zanimajo. Na vest, da se je povrnil neki Ivan Repič iz ruskega ujetništva po dolgoletni odsotnosti, je prispelo na mariborsko policijo mnogo pisem e prošnja, da jih izroči na naslov vrhovnega se Repiča. Ker pa je tudi policiji njegovo bivaliče neznan, se obrača potom časopisja do imenovanega, naj sporoči svoj naslov policijskemu komisarijatu v Mariboru.

□ Mučen prizor na ulici se je pripetil v nedeljo zvečer. Na Aleksandrovci cesti so naši pasani pred gostilno na tleh leželo žensko, ki se je zvijala in kričala na vse grlo. Vpiti je privabilo obilo radovednežev in tudi stražnika, ki je takoj pozval rešilni avto, misleč, da gre za kako nesrečo ali zastrupljenje. Reševalci pa so ugotovili, da imajo opravka z umobolno revico Marijo M. iz mariborske okolice. Prepeljali so jo v bolnišnico; odana bo v umobolnico v Ljubljani.

□ Dvoje izvirnih slovenskih del. Mariborsko gledališče pripravila v prihodnjih dneh dve zanimivi izvirni slovenski vprizoritvi in sicer eno v drami, drugo v opereti. Drama študira »Grotosko sedanjost«, duhovito satiro mariborskega pisca Rudolfa Golouha, v opereti pa se vprizori »Casanova«, izvirno delo Slovenca Sancina. Poleg tega pride letos na oder zopet opera »Wormski orožar«, katero je vprizorilo gledališče že v sezoni 1929-30.

□ V tri dimnikarske rajone je razdeljeno naše mesto. V vsakem rajonu izvršujeta dimnikarska dela po dva dimnikarska mojstra. Mestnemu načelstvu so prišlele v zadnjem času številne pritožbe hišnih posestnikov radi prekoračenja tarife od strani dimnikarskih mojstrov. Mestno načelstvo razglasa, da so te pritožbe neosnovane, ker tarife niso nekaterim hišnim posestnikom znane. Radi tega objavlja mestno načelstvo maksimalno tarifo za dimnikarsko obrt, ki je razvidna na mestni razglasni deski.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Torek, 18. januarja ob 20: SKORPIJON. Ab. C. Sreda, 20. januarja ob 20: LUTKA. Ab. A. Četrtek, 21. januarja ob 20: SKORPIJON. Ab. B.

Celje

□ Popravljanje volivnih imenikov. Po zakonu o volivnih imenikih mora mestno načelstvo v dobi od 1. do vstetega 31. jan. izvršiti uradoma poprave v stalnih volivnih imenikih. Pri tem vpise v volivne imenike vse osebe, ki imajo volivno pravico, a doslej niso vpisane ter izpusti vse one, ki so izgubili to pravico. Vojaki, ki so odslužili, se vpišejo uradoma. Volivno pravico za volitve v narodno skupščino imajo vsi moški državljani, ako so dovršili 21. leto in bivajo vsaj že 6 mesecev v občini. Državni in samoupravni uslužbenci se vpišejo v volivne imenike mesta Celja, ako imajo v njem svoj službeni sedež. Za državne uslužbence se 6-mesečno bivanje ne zahteva. Vse osebe, ki imajo volivno pravico, pa niso vpisane, naj se zglasijo v času od 18. do vključno 28. t. m. med 9—12 uro popoldne v sobi št. 2 mestnega načelstva. Predlože naj kratki list, uradno potrdilo o državljanstvu in uradno potrdilo o predpisnem bivanju v mestu. V navedenem času naj se zglasijo tudi oni, katerih imena, službeni in drugi nazivi ter bivališča niso točno vpisana. — Mestno načelstvo.

□ Prvi slovenski film v Celju. Podružnica turistovskega kluba »Skalac« predvaja v mestnem kinu prvi slovenski vefilm »V kraljestvu Zlatoroga«. Otvoritvena predstava bo v petek, 22. t. m. ob pol devetih zvečer, nadaljnje pa ob delavnih od 25. do 28. ob pol 9 zvečer, v nedeljo, 24. t. m. ob pol 12 popoldne, ob pol 4 popoldne in ob 6 in pol 9 zvečer. Cene običajne.

□ Smrtna kesa. V javni bolnišnici je umrl v soboto, 16. t. m. v starosti 54 let vpkokojni želez. čuvaj iz Petrovč, Pogačnik Florijan. — Naslednji dan, v nedeljo, 17. t. m. je umrl v javni bolnišnici v starosti 34 let rudar iz Hude jame Metlihar Drago. — V Zavodni pa je umrl v nedeljo, 17. t. m. v starosti 50 let bančni knjigovodja Delček Maks. — Dušam pokojnih večni mir in pokoj, žalujočim preostali pa naše iskreno sožalje.

□ Dr. Kugy pride v Celje. Znani alpinist dr. Kugy pride na svojem potovanju po Jugoslaviji najbrže koncem tega meseca tudi v Celje, kjer bo imel predavanje s skioptičnimi slikami o svojih potovanjih in doživljajih. Njegova dela »Aus dem Leben eines Bergsteigers« ter »Arbeit, Musik, Berge — ein Leben« so znana vsakemu prirodoljubu. Dr. Kugy ima mnogo zaslug na spoznavanju Julijskih Alp s Triglavskim pogorjem in je predaval o tem slpskem rajju z največjim uspehom že v vseh večjih evropskih mestih ter uživa na tem polju mednarodno sloves. Podrobnosti glede dneva ter predprodaje vstopnic se bodo še pravočasno objavile.

□ Požar v okolici Celja. V nedeljo, 17. t. m. okoli ponoči je nenadoma začelo goret gospodarsko poslopje posestnika Kavalarja v Levcu. Ker je bila vsa vasa v spanju, so zapazili požar šele takrat, ko je bilo poslopje že skoro vse v plamenu. Najbližja požarna bramba je sicer kmalu prispela na kraj nesreče, a vendar je bilo gašenje zelo težavno, ker je bilo v gospodarskem posloppju zelo veliko sena in slame, ki je skoro vsa zgorela. Poleg tega so gospodarju zgoreli tudi skoro vsi poljedelski stroji tako da trpi zelo veliko škodo, okrog 50.000 Din, ki je delno krita z zavarovalnico. Kako je ogenj prav za prav nastal, se doslej v kljub marljivemu poizvedovanju orožništva še ni dalo dognati.

Kadar naraščajo vode...

Kdor ni sam doživel strahot velike poplave, si bo ob suhoparnih vesteh o naraščanju rek in o poplavah težko mogel ustvariti vsaj približno sliko o strahotnem razdejanju valovja voda, ki naraščajo od ure do ure in katerih moč je vedno večja, vedno silovitejša. Danes še reka mirno vali vodovje, ko nemudoma nastopi nepričakovano južno vreme. S strahom v srcu opazujejo to spremembo ljudje, ki stanujejo ob reki. Južno vreme drži še par dni. V zgornjem toku pričenja reka naraščati. Mali dotoki se spremenijo v močne hudournike in njih množine vode reka ne more več odtakati v normalnem

Ce bi ledolomilci prišli pravočasno, bi do končne katastrofe ne prišlo. Samo mala razpoka v ledenem oklepu — in voda bi se lahko iztekla. Voda je naraščala in naraščala, ledolomilcev od nikoder ni bilo. Prebivalstvo je iskalo zavetja že na strehah. Se en brzojav: »SOS! Mesto je pod vodo, ledolomilcev še vedno ni! 8000 ljudem grozi smrt v umazanih valovih!« — Voda je razrušila brzojavno poslopje, nobenih vesti ni bilo več iz ogroženega mesta. Letalci, ki so jih odposlali, so bili pričra strašnega razdejanja. Nad 4000 ljudi je našlo smrt v valovju, nekdanje cvetoče mesto skoraj popolnoma uničeno. — Proti oblastem, ki niso pravočasno poslale ledolomilcev, so pozneje vpeljali preiskavo. — ki še traja...

Poplava, glad in kuga

Sto in stokrat strašnejše so bile poplave preteklo poletje na Kitajskem. To je bila brez dvoma največja in najstrašnejša katastrofa v zadnjih stoletjih sploh na svetu. Nesreča je pričela s tem, da je reka Jance prestopila bregove in poplavila obširne pokrajine tja do Hankaua. Ze ta poplava je zahtevala na deset tisoče žrtev. Istočasno pa je nad poplavljenjo pokrajino pričel besneti strašen orkan, ki je opustošil, kar je ostalo in porušil še zadnje obrambne nasipe. Številne pokrajine je v par dneh poplavila več metrov visoka voda, uničila vse nasebine, ljudje so bili prepuščeni na milost in nemilost valovju.

Ko je poplava minula, je nastopila nova nevarnost. Vlada ni mogla pravočasno poslati dovolj hrane v opustošeno ozemlje. Na stotisoče ljudi je umrlo od glada. Nato je pri-

Hitler pred sodiščem. Pred berlinskim sodiščem se je pričela razprava proti Hitlerju, ki ga toži bivši načelnik njegovih napadalnih čet stotnik Stennes. Ko je stotnik Stennes pred meseci izstopil iz stranke in pričel snovali novo, mu je Hitler očital korupcijo in razne druge nevednosti. — Na sliki: Hitler daje svoj zagovor.

tempu, zato neprestano narašča, prestopa bregove in uničuje vse, kar stoji na poti. Kdor se pravočasno ni rešil, je izgubljen, uničeno je vse premoženje. O teh strašnih elementarnih nesrečah poročajo iz Nemčije in Francije. Tudi v Jugoslaviji smo doživeli leta 1925 strahovito poplavo Donave, ko je najbolj trpelo znano veleposestvo Belje.

Katastrofa mesta Vlkov

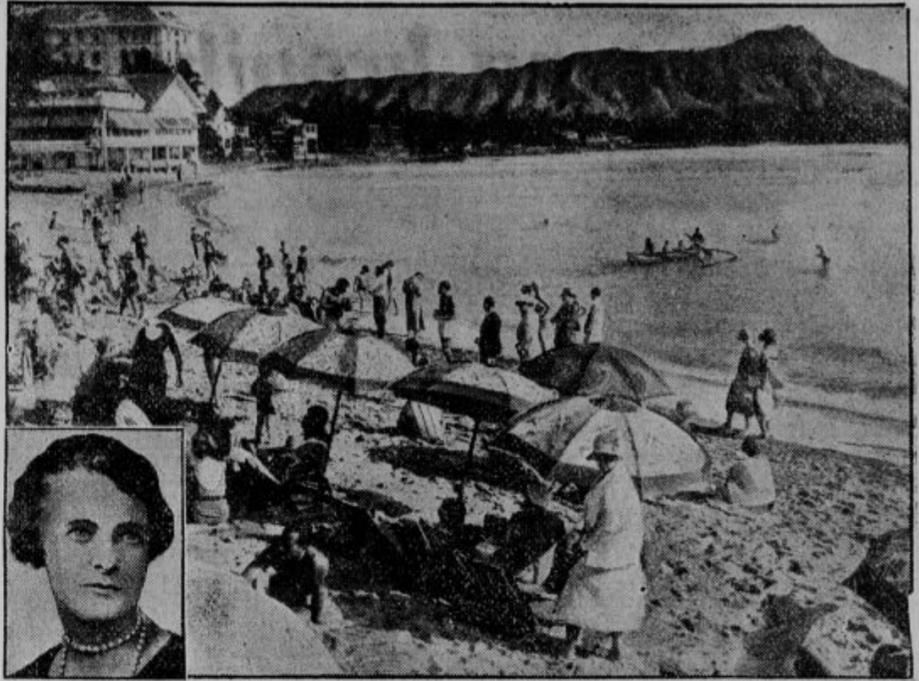
Največja katastrofa v zadnjih letih pa se je zgodila pred letom dni, februarja 1931 v Romuniji. Delta Donave je zamrznila od izliva v Crno morje do glavnega toka v vsej dolžini. Od vzhoda sem od ruske strani so pihali strupeno mrzli vetrovi, ki so pospeševali zamrzovanje ob izlivu skoraj mirno stoječe reke. Lepega dne so prišla poročila, da je v srednji Evropi nastopilo južno vreme. Prebivalstva bogatega mesta Vlkov od donavski delti, ki je naseljeno večinoma od Rusov, se je polasčal strah pred pretečo nevarnostjo. Katastrofa se je bližala. Led na Donavi v njenem srednjem in severnem toku se je pričel topiti, reka je vidno naraščala, prebivalstvo mesta Vlkov je s strahom opazovalo vedno bolj preteče valovje, ki je butalo ob ledeni jez, ki jim je zajezil prsto pot do morja. Ravno pod mestom Vlkov je bil ta ledeni jez tako masiven, da ga niti ralovje mogočne Donave ni moglo prebiti. Dan in noč je trajala borba, Donava je naraščala in nenadoma prestopila bregove. Dne 13. februarja je pričela katastrofa. Donava je preplavila mesto in prebivalstvo je zbežalo v višja nadstropja in z grozo opazovalo, kako umazani valovi rušijo in podirajo. Poslali so na vlado v Bukarešto brzojav: »SOS! Voda narašča od minute do minute. Ledene mase so Donavi zaprle pot v morje. Preti nam pogin, pošljite takoj ledolomilce!«

Grška kraljica Sofija, vdova po I. 1923. umrlem kralju Konstantinu, je umrla te dni v Frankfurtu. Bolna na želodec je bila na tamošnji kliniki operirana, a prepozno. Pokojna kraljica Sofija je bila sestra bivšega nemškega cesarja Viljema. Med svetovno vojno je igrala važno vlogo. Uplivala je na svojega soproga kralja Konstantina, vsled česar Grčija ni izpolnila pogodbe, ki je med njo in Srbijo obstojala in bi po njenih odredbah Grčija morala prihiti na pomoč svojemu napadenemu zavezniku.

čela razsajati kuga. V blatu, ki so ga naplavile reke, so gnila trupla nesrečnežev. Koleri in kuga sta pričeli nad žalostno pokrajino svoj mrtvaški ples. Ce bi tu hoteli pomagati, bi morala pomagati samo dobro organizirana svetovna akcija. Svet pa je molčal. Tako je lansko poletje na Kitajskem — po uradni cenitvi — umrlo nad dva milijona ljudi vsled poplave, glada ali kuge. Nad deset milijonov ljudi je zgubilo svoja domovja, svoje premoženje...

Poplava reke Missisipi

Strašno je bilo tudi razdejanje, ki ga je povzročila leta 1927 Missipi, največja reka na svetu. Poplave ob reki Missisipi so skoraj vsakoletni pojav, ker se vse vodovje, ki se zliva v to reko, odtoka v morje po enem samem rokavu. Zato so vlade svojčas zgradile ob reki nasipe. Ta obrambni nasip je dolg nad 2500 km in je ponekod širok do 100 metrov. Leta 1927 pa so dotoki na nekaterih mestih razrušili tudi te močne nasipe in nastopila je poplava, kakršne še ni bilo v teh

O skandalu na otoku Havaju je »Slovenec« ž e obširno poročal. »Ugledna« newyorška dama je zvalila domačina, mladega Havajca Kahavaja v svojo vilo, kjer ga je s pomočjo svojega tasta, ameriškega mornariškega častnika, umorila. Slika: kopalnišče Vajkiki, kamor hodi ameriška aristokracija pozimi in kjer se je zgodil zločin; v levem kotu gospa Fortescue.

krajih. Sedem držav je bilo pod vodo, ki je bila ponekod 10 metrov globoka, reka pa široka nad 30 km.

Vsa Amerika je pričela reševati, vojska in mornarica sta bili mobilizirani. Voda je vedno naraščala, mesto za mestom je bilo uničeno, čim so ga zapustili od vojaštva s silo pregnani obupani prebivalci. Nobena ovira ni bila dovolj močna, da bi vstavila vode, ki so bolj in bolj se valovile v notranjost dežele. Ko so vode pričele ogrožati New Orleans, so to krasno mesto hoteli rešiti na ta način, da so hoteli razrušiti nasipe in bi se voda lahko stekla na obširno ravnino. Temu poskusu se je podeželsko prebivalstvo, ki je tu imelo cvetoča polja, z orožjem uprlo. Proglašen je bil preki sod. Med vojaštvom in farmerji je pričela krvava bitka, dokler se vojaštvu ni posrečilo izpeljati tega načrta. Mesto je bilo rešeno, ogromna polja pa uničena. Neštevilne so bile žrtve ljudi pri tej poplavi, škoda pa so cenili na 60 milijard dinarjev.

»Rešeni rudar«. Mi smo nedavno poročali o čudežni rešitvi rudarjev v rudniku Beuthen. Ko se je zasul rov, so opustili reševalna dela in 14 zasutih rudarjev so proglasili za izgubljene in izročene — smrti. Ko so mogli nadaljevati šele po petih dneh z reševalnimi deli, so našli sedem rudarjev še živih. Njihovi tovariši so sklenili postaviti v spomin te čudežne rešitve spomenik, ki ga predstavlja slika: iznemoglega, rešenega rudarja neguje usmiljena sestra.

Plemeniti rekord

Ameriški listi poročajo o rekordni vožnji ameriškega parnika, katere vzrok je bilo obolenje nekega otroka. Na parniku »City of Havre«, ki je vozil iz Havra v Newyork, je otrok neke izseljeniške rodbine nenadoma obolel na božični večer na vnetju slepega črevesa. Ladijski zdravnik je bil mišljenja, da bi operacija na parniku bila nevarna, ker je bilo morje zelo nemirno. Zato je parnik pričel voziti z največjo hitrostjo, da bi čimprej prišel v bližnjo lukso, kamor je res prispel 24 ur pred rednim prihodom. Otroka so takoj poslali v bolnico in je operacija srečno izvršena.

Idila na Korziki

Borba proti korzikanskim razbojnikom je že nedavno končala. Francoske čete so otok v glavnem očistile od banditov, vse znane njihove voditelje so prijeli, edino znamenitega Simona Etorija niso mogli kljub vsem zasledovanjem dobiti. Te dni pa se je sam javil oblastem in se prostovoljno udal. Njegova prostovoljna udaja se je pretvorila v pravi narodni praznik. Etori je prišel v mesto v polni uniformi z bombami in puško. Prebivalstvo ga je navdušeno pozdravljalo in obsipavalo s cvetjem. Etori je bil zelo priljubljen, ker ni bil kakor ostali krvočlen in ni svojih ljudi ropal in izsiljeval, celo branil jih je pogosto od drugih razbojnikov, med katere je zašel v svojih mladih letih, potem ko je iz krvne osvete ubil več ljudi.

Albanski trgovski zakon

Ta mesec je objavil Uradni list v Tirani besedilo novega trgovskega zakona, ki bo stopil v veljavo s 1. aprilom leta 1932 in nadomestil dosedanje pomanjkljive zastarele turške postavbe iz sultanove dobe. Besedilo novega zakona posnema določbe francoskega trgovskega prava, samo poglavja o falimentu in morskih pristaniščih so italijanskega izvora. Carinske, pogodbene in druge obveznosti so znatno poenostavljene. S tuji sklenjene pravne pogodbe so takoj veljavne, ne da bi bilo potrebno jih poprej prijaviti albanski oblasti. To pomeni seveda pred vsem novo razširjenje pravic italijanskih konzulatov, ki vodijo levji del albanskega uvoza in izvoza.

Tudi sloni in levi cenejši

»Daily Herald« piše o padcu cen raznim potrebščinam in predmetom v zvezi s splošno krizo in med drugim ugotavlja, da so cene za levi in tigre padle katastrofalno. Pred letom dni se je plačalo za živega leva 40.000, sedaj samo še 12.000 dinarjev. Tudi sloni so mnogo cenejši, dasiravno se še danes za slona plača od 150 do 200 tisoč dinarjev. Zirafe so dražje od slonov, najdražji pa so nosorogi, ki so po 250 do 300 tisoč dinarjev.

Najstarejši student na svetu

Te dni je praznoval svojo dva in devetdeseto obletnico Franc Kališna, ki je brezdvoma najstarejši študent na svetu. Zelo bogat od doma je Kališna vse svoje življenje posvetil študiranju na raznih vseučiliščih. Dosedaj je absolvirval pravosodne in razne filozofske nauke. Nedavno se je vpisal na medicinsko fakulteto.

Smešnice

PESNIK IN ZDRAVNIK

Znani moderni pesnik pride k zdravniku in mu toži o neprestanih bolečinah v glavi. Zelo bogat spati in tudi sicer da je zelo nervozen.

Zdravnik ga pregleda in mu nasvetuje: »Predvsem se morate dobro spočiti; ogibajte se posebno vsakega duševnega dela, ki bi znalo prenapeti vaše možgane.«

»Ni mogoče, jaz sem pesnik,« vzklizne revež, na kar mu zdravnik odgovori: »Pesmi lahko delate!«

RESNICA

A (razburjen): »Pomisli! X raznaša o men lažnjive vesti! Kaj naj storim?«

B (mirno): »Prosi, naj preneha, sicer bi se ti lahko pripetilo, da prične raznašati o tebi resnične vesti!«

Zaradi obsodbe voditeljev poljske opozicije v zloglasnem procesu v Litovskem Brestu je prišlo širou Poljske do demonstracij. Posebno ostre so bile več dni trajajoče demonstracije v Varšavi. Šele skupnemu nastopu policije in vojaštva se je posrečilo razgnati demonstrante.

Ministri v tretjem razredu. Da bi prebivalstvu dali dober zgled in pokazali, da jemlje vlada program štednje resno, se vozijo člani japonske vlade samo v tretjem razredu. Ministra Hatojanna (levo) in Inukai (desno) se vozita v gala uniformah po neki svečanosti v tretjem razredu. Na Japonskem je tretji razred tako lepo urejen kakor pri nas drugi, samo sedeže ima ob strani, ker večina Japoncev sedi po orientalski navadi s prekrižanimi nogami.

Poštna hranilnica v letu 1931

Pravkar so objavljeni podatki o poštno-čkovnem prometu v mesecu decembru. Promet je ta mesec znašal 4.808,2 milj. v primeri s 5.168,9 milj. dinarjev v novembru. Za izboljšanje na denarnem trgu je značilno, da je odstotek brez gotovinskega prometa narasel od 43,65% v novembru na 43,44% v decembru. Ves promet pa je za nad 1 milijardo manjši kot v decembru lani. Vloge izkazujejo v teku meseca decembra običajni sezonski dvig od 767,8 na 799,6 milj. Din. Hranilne vloge so narastle v decembru za ca. 20 milj. Din, od česar pa je približno 13 milj. Din računali kot kapitalizirane obresti. Koncem leta je število vlagateljev znašalo 177.252, dočim je bilo v začetku leta 127.196 vlagateljev z 209,6 milj. Din vlog. Dotoka hranilnih vlog v Poštno hranilnico tudi ni prekinila akutna finančna kriza v jeseni.

Skupno je bil poštno-čkovni promet manjši v letu 1931 kot v letu 1930. Zanimivo je, kar kaže tudi naslednja statistika prometa in vlog na čkovnih računih, da je bil vseskozi do julija promet večji kot prejšnje leto, od sedaj dalje pa stalno nižji, kot leta 1930. Podobno je tudi pri vlogah na čkovnih računih, kot so znašale na koncu meseca.

	Promet		Vloge	
	1931	1930	1931	1930
januar	5.451,2	5.089,5	883,9	852,2
februar	4.719,3	4.569,5	848,1	845,7
marec	5.155,0	4.881,5	847,0	816,0
april	5.901,0	5.056,8	792,1	808,7
maj	5.325,6	5.259,3	862,0	839,8
junij	5.571,6	5.223,3	851,9	802,1
julij	5.685,5	5.693,6	815,7	875,4
avgust	5.644,7	5.785,6	806,6	847,0
september	5.426,8	6.021,6	792,9	815,2
oktober	5.022,1	6.210,5	700,8	874,7
november	5.168,9	5.927,7	767,8	541,4
december	4.808,2	5.854,4	799,6	978,8

Zadnja leta so bile glavne postavke v stanju Poštne hranilnice te-le (vse v milj. Din; pri vlogah stanje na koncu leta):

	promet	vloge č. r.	hran. vloge
1928	53.721,4	606,4	36,4
1929	59.732,4	913,5	106,6
1930	65.550,3	978,8	209,6
1931	63.479,6	799,6	343,0

5599,98—5616,98, Pariz 221,15—221,81, Praga 166,45—166,95, Trst 282,31—284,71.

Curib "igrad 9.10, Pariz 20.15, London 17.875, Newyork 512.50, Bruselj 71.40, Milan 25.80, Madrid 43.30, Amsterdam 206.10, Berlin 121.30, Stockholm 98.75, Oslo 96.75, Kopenhagen 98, Sofija 3.71, Praga 15.175, Varšava 57.40, Atene 6.63, Carigrad 2.40, Bukarešta 3.05, Helsingfors 7.50.

Dinar notira na Dunaju: valuta 12.60.

Vrednostni papirji

Tudi danes je bila tendenca za domače državne papirje slabša. Vojna škoda je bila zaključena v Belgradu po 230, dočim v Zagrebu ni bilo zaključkov. Na zagrebški borzi je prišlo do zaključkov v dolarskih papirjih in sicer 8% Berlovo posojilo 1000 dol. in ravno toliko 7% Ber. Tečaj dolarskih papirjev pa so bili v zvezi s čvrsto tendenco v Newyorku višji. Znatnejši je bil promet na belgrajski borzi in sicer: vojna škoda 896 kom., 7% inv. pos. 90.000, begl. obv. 170.000. Nadalje je bilo zaključenih na belgrajski borzi 5 kom. delnic Narodne banke.

Ljubljana. 8% Ber. pos. 57 bl., 7% Ber. pos. 49 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 58 bl., agrarji 33 bl., vojna škoda kasa 240—248, I. 248 bl., 8% Ber. pos. ar. 54.50—57, kasa 54.50—57 (57), 7% Ber. pos. ar. 48.50—50, kasa 48.50—50 (50), 7% pos. Drž. hip. banke 46—50, 6% begl. obv. 36—38. Belgrad. Narodna banka zaklj. 5150, 7% inv. pos. 58—59 (59, 58.50), agrarji 28.50 den., vojna škoda 230 bl. (230), 6% begl. obv. zaklj. 36, 8% Ber. pos. 54 bl., 7% Ber. pos. Drž. hip. banke 47 bl.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 94.80, Wiener Bankverein 11.70, Escomptes. 113, Ausasier Chemische 125, Alpine 12.50, Trboveljska 31.25.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bač., potiska 80 kg 1% 250 zaklj. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet: 25 vagonov.

Novosadska borza ne dela 19. in 20. t. m. zaradi praznika.

Budimpešta. Tendenca slabša. Promet omejen. Pšenica marec 12.28—12.45, zaklj. 12.32—12.33, maj 13.16—13.30, zaklj. 13.20—13.21, rž marec 14.40—14.60, zaklj. 14.45—14.47, maj 15.10, koruza maj 14.48—14.63, zaklj. 14.53—14.55.

Winnipeg. (Začetni tečaji.) Pšenica maj 63.75, julij 64.625, okt. 66.25.

Chicago. (Začetni tečaji.) Pšenica marec 58, maj 60, julij 58.625, sept. 60, koruza marec 39.75, maj 41.875, julij 43.125, oves maj 26, julij 25.625, rž maj 48.625.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Edv. Saborski et Co., Dunaj.) Priganih je bilo 2108 goved. iz Jugoslavije 150. Cene: voli najboljši 1.85 do 1.90, I. 1.50—1.75, II. 1.30—1.40, III. 0.85—1.20, krave I. 1.05—1.20, II. 0.82—1.00, Biki 0.85—1.20, klavna živina 0.50—0.80. Tendenca je bila medla, cene so padle za 3—5 grošev.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Torek, 19. januarja: 11.30 Solska ura: Naše ptičke (Vladimir Kapus) — 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 17.30 Otroški kotiček (Radio tetka) — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 Dr. Ivan Graienauer: Nemsčina — 19.30 Dr. Fr. Veber: Experiment. funkcijski studij — 20.00 Jože Premrov: Obisk med vestfalskimi Slovenci — 20.30 Prenos iz Zagreba — 22.30 Cas, poročila.

Sreda, 20. januarja: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas, plošče, borza. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 Dr. Reja: Morje. — 19.00 Dr. N. Preobraženski: Ruščina. — 19.30 Literarna ura: Otok in kufija (Ludvik Mrzel). — 20.00 Pevski koncert ge. Maršec-Olupove. — 20.30 Samospevi gosp. Milana Juga. — 21.00 Mažkerada (St. Jakobski gled. oder). — 22.00 Cas, poročila.

Drugi programi

Sreda, 20. januarja: Belgrad: 12.00 Narodne melodije. 20.30 Operetni prenos, plošče. 22.00 Radio orkester. 22.30 Ciganska glasba. — Zagreb: 12.30 Plošče. 17.00 Balalajke. 20.30 Radio orkester. — Budapest: 20.40 Ciganska glasba. 22.15 Kvartet. 23.15 Plesna glasba. — Dunaj: 12.30 Opoldanski koncert. 19.30 Večerni koncert. 21.05 Slušna igra. 22.15 Dunajska glasba. — Rim: 17.45 Pester koncert. 21.00 Operni prenos. — Milan: 19.20 Plošče. 20.45 Operetni prenos. — Langenberg: 19.55 Večerna glasba. 20.45 Slušna igra. 23.00 Koncert. — Stuttgart: 19.45 Poljudna glasba. 22.35 »Svabje, slušna igra. — Berlin: 19.45 Zabavna glasba. 22.50 Plesna glasba. — Praha: 19.30 »Manon Lescaut«, opera. — Toulouse: 20.00 Koncert vojaške godbe. 20.15 Melodije. 20.30 Prenos iz gledališča. — Trst: 12.45 Pestra glasba. 17.50 Pestra glasba. 20.00 Milano.

NAZANILOI

Cenj. občinstvu vljudno naznanjam, da sem preselil svoj krojaški atelje iz Lepodvorske ulice v Wolfvo ulico 10 ter bom nadalje po znanih cenah izdeloval naimodernejše fazeone od 250—300 Din. Točna in solidna izdelava! — Se prinočča LUDVIK LOGAR, modno krojaštvo, Wolfvo ul. 10.

Nedeljski sport

Prošlo nedeljo smo imeli v Ljubljani zanimivo nogometno tekmo. Šiškarji so priredili prijateljsko tekmo s Celjem in korist mestnih revežev. Veliko od te tekme nismo pričakovali, vseeno smo računali, da se bo odzvalo par sto prijateljev sporta, da oddajo svoj obolus za mestne reveže. Motili smo se. V dobrodelne namene uspe samo veselica, združena s plesom. Smo že Slovenci taki. V Angliji je neznan tretjerzredni klub igral v korist brezposelnih. Toda z uspehom. Samo 18.000 gledalcev je prihitelo, in s tem pokazalo, da upoštevajo plemenit namen. Nedeljska tekma je, kar se dobrodelnosti tiče, končala z neuspehom. Maloštevni gledalci so pa vseeno imeli priliko gledati lepo igro slabega sodnika. Rezultat 2:0 ne odgovarja poteku igre. Nogometne tekme v dobrodelne namene za nas Ljubljančane torej niso.

Smučarji so se bolj postavili. Skoro povsod so imeli smučarske tekme. Glavno je bilo na Pohorju, kjer so imeli mariborski smučarski klubi svoja prvenstva. Razdeljeni so bili v dva tabora, eni pri Ruški, drugi pri Mariborski koči. Nastopilo je za prvenstvo šestih klubov več kot 100 seniorjev, juniorjev in dam. Revija smučarjev Maribora je pokazala, da se ta lepi zimski sport okoli Pohorja lepo razvija. Skoro hitreje in uspešneje kot v Ljubljani, kajti Pohorje je v neposredni bližini Maribora. Ljubljančani imajo priliko za smučanje v neposredni bližini le redko.

Tudi po Gorenjskem so tekmovali. V Planici so startali akademiki. SPD v Kranjski gori je imelo svoj klubski dan, na katerem je startalo v obeh skupinah 21 tekmovalcev. Progo 18 km je prevozil v 1:12:07 Oitzl Hubert, ki je letos v izvrstni formi. Prišel je na cilj v dobri kondiciji, kar dokazuje, da se je za letošnjo sezono dobro pripravil. Sploh je pa pri vseh tekmah dosedaj bilo opaziti, da so domačini veliko napredovali. Knap. Oitzl, Jakopič, so tekmovalci, ki bodo pri tekmovalcu za državno prvenstvo igrali važno vlogo. Na Jesenicah so imeli medklubsko slalom tekmo. Ta način tekmovalca se pri nas vse premalo upošteva. In vendar so tekme v slalomu tiste, ki zadovoljijo tudi gledalce. Tujeji po Gorenjskem gotovo žele videti, kako se smuča. To nudi edino tekmovalce v slalomu, kjer mora biti vsak tekmovalček izvrsten smučar in morajo »dilece« ubogati vsak pritisek noge v najhitrejšem smuku. V inozemstvu prireajo največ samo slalom tekme, kjer pride tehnična izvečanost smučarjev do izraza. Zato tudi pri nas ne bodo škodovala take prireditve. Pri slalomu na Jesenicah je zmagal smučarski odsek Svobode z osmimi napakami pred Borcem z 10 napakami. Prireditvi, ki je organizirala Skala, je prisostvovalo veliko število gledalcev. Kaj tudi ne bi. Krasen solnčari dan je bil povod višje od Jesenic. Tako lepih dni kakor je bila prošla nedelja, je pozimi malo. In kako malo Ljubljančanov je posetilo Gorenjsko. Kaka škoda je za vsa Gorenjsko, da ob nedeljah ni izletniškega vlaka.

SMUČARSKO PREDAVANJE

Ljubljanska zimsko-sportna podzveza priredi v četrtki v dvorani Delavske zbornice zanimivo predavanje. Dr. Pirc bo ponovil predavanje: Zima in zdravje, ki je svojčas vzbudilo zanimanje. O tej temi je Dr. Pirc že predaval v okvirju »Prosvetne zveze«. Predvajali bodo tudi skioptične slike, kar bo predavanje še bolj povzdignilo. Vstopnina za predavanje je minimalna.

Kolesarsko in motocekl. društvo »Sava« v Ljubljani vljudno vabi članstvo, da se udeleži VII. rednega obnovega zboru, ki se bo vršil v Ljubljani, dne 2. febr. 19.2 ob pol 11 v gostilniških prostorih gosp. Kavčiča, Privoz št. 4 (Prule). Udeležite se vsi člani in članice obnovega zboru. Vsak član ali članica, ki se udeleži, dobi lepo darilo.

Litija

Zanimivo in poučno predavanje. Prihodnje soboto, 23. t. m., bo priredil Foto klub Litija predavanje ljubljanskega fotoamaterja g. Cveta Svigljana. S skioptičnim aparatom bo prikazal 90 krasnih slik naših gor in dolin. Prireditve bodo gotovo posetili vsi naši fotoamaterji, planinci, smučarji, in vsi pravi ljubitelji lepe narave in lepih posnetkov.

Zagorje

Zelo agilno je naše prosvetno društvo. V letošnjem sezonskem okvirju je priredilo že kar pet lepih in globokih iger. Kako zna ljudstvo ceniti gledališke predstave, se najbolje vidi iz tega, da vsakokrat napolni dvorano in z veliko pazljivostjo ter discipliniranostjo sledi izvajanju. Zadnje nedeljo so vzporedili igro: »Podobar«. Za izobrazbo se trudijo tudi s predavanji; letos smo imeli že tri s skioptičnimi slikami Gg. predavatelji so nas peljali v neodrešeno ozemlje Primorsko in Koroško.

Izpadanje las

bolečine lasišča temena prihaja srbež in drugo preneha hitro in zanesljivo tase se zopet zarašče. prihaja in srbež izginega če uporablate

RASTLINSKI IZVLEČEK IZ KOPRIV
Steklenička 20 Din Proizvata in razpošila stara 1 1599 ur: »anovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić Zagreb Jelacičev trg 20

Kranj

Velesanimivo predavanje. V nabit polni dvorani Ljudskega doma nam je preteklo soboto zvečer predaval sanitetni polkovnik g. dr. Matej Justin o strupenih plinih, ki so znani iz vojnih in povojnih časov kot iznajdba moderne kemije. Pline v epruvetah nam je pokazal g. dr. Samec Maks, prof. ljubljanske tehnične fakultete. G. predavatelj, nam je obrazložil vrsto plinov, kako se na zunaj javljajo, kakšna obolenja povzročajo ter o zaščiti proti njim. V vrsto individualne zaščite spadajo plinske maske in aparati s kisikom, v vrsto kolektivne zaščite pa izolirane hišice, zavarovani prostori v kletih in rovi v gričih. Razne države kot Amerika, Francija, Poljska itd., že danes vežbajo civiliste v uporabi mask in aparatov ter grade podzemeljska bivališča. Tudi v Ljubljani je privatna iniciativa že našla ugoden odmev. Arhitekt g. Ivan Vurnik je izdelal že več načrtov za stavbe in bivališča, kjer bi bili varni pred naspodom. Tudi ljubljanska občina zasleduje s pozornostjo to akcijo ter bo gotovo podprla realizacijo teh načrtov. Zato bi tudi občine po deželi morale začeti misliti na zbiranje sredstev v to svrho. Posetnike predavanja je zanimivi predmet močno razgibal in so bili vsi g. predavatelju hvaležni.

Iz bleiskega kota

Poslovil se je ta teden od nas g. kaplan Franca Gornik in odšel na svoje novo službeno mesto v Begunje pri Radovljici. Slovo od faranov je bilo prisrčno, ker si je g. kaplan pridobil v vseh elojih prebivalstva spoštovanje, priljubljenost in ugled, posebno s svojim prijaznim nastopom bodisi v cerkvi ali v društvu ali zasebno. Blejci bomo g. kaplana zelo pogrežali, posebno še v prosvetnem društvu, ki mu je bil duša in srce. Želimo mu na novem mestu vsega dobrega z željo, da na nas Blejce ne pozabi.

Umrl je te dni J. Knaflič, 87 let star mož, ki je še Radeckija videl in rad pripovedoval, kako je bilo l. 1866, ko je pod njegovo komando podil Lahe pod Mailondom. Drugače je bil mož še trden, pa ga je poleti enkrat podril na česti avto in mu prizadel notranje poškodbe, na katerih posledicah je mož umrl. Sploh pa imamo na Bledu še starejše Blejce, ki bodo šteli še 90 let in več.

Tujiška sezona ni taka kakor bi bilo pričakovati. Led imamo debel četrt metra, da s konji vozijo po njem; je vsled snega hrapav, a na nekaterih mesih je gladek in za drsanje izboren. Snega imamo še malo, zato pa ga je na Pokljuki dosti več. Škoda, da je tako oddaljena.

Blejska kanalizacija napreduje po polzevo in bo menda koncem meseca februarja gotova. Upravičeno se pritožujejo Mlinani, da imajo že dve zimi cesto za vsak promet zaprlo in da ostajajo vozniki in izvoščiki radi tega brez zaslužka.

Gospodarska kriza se na Bledu posebno močno občuti, ker ves Bled in njega okolje je odvisen samo od tujskega prometa. Vse živi samo od upanja na boljše čase v prihodnji sezoni. Pessimisti pričakujejo le slabo, drugi pa trdijo, da bo boljše kot lani, ker kdor ima denar, ga ima in bo kljub krizi prišel na oddih in na razvedrilo, ki mu ga Bled nudi v poletju več kot dovolj.

Slovenigradec

Prepročen požar. V četrtki zvečer okrog pol 7 se je na nepojasnjen način vnel lesen zaboj na skednju tukašnjega sodavičarja Ivana Stangelna. Sreča, da je šel mimo neki kovaški pomočnik in opazil, da na skednju gori in takoj obvestil g. Stangelna. Na pomoč so brž prihiteli gasilci, ki so pogasili zaboj in krmo, ki je bila stlačena v bližini zaboja in že prižela goriti. Dva moža sta se hitro vrgla po goreči krmi in zadušila plamen, dokler niso prinesli vode. Velika sreča je, da je bil ogenj pravčasno opažen, da ga je bilo moči že v kali zadušiti in da je škoda malenkostna. Ako bi opazili ogenj le par minut pozneje, bi gotovo zorelo celo gospodarsko poslopje in hiša, ki se drži skupaj. Škoda bi bila v tem slučaju velikanska. Domnevajo, da je bil ogenj podtaknjen, ali pa je hotel kdo tam prenočiti brez vednosti domačih in po neprevidezosti povzročil požar.

Preselitev. Ključavnikar Fr. Vaupot se je preselil s svojo delavnico ob Beihuberja v vilo Ivana Sibila.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20

Torek, 19. jan. Zaprto.
Sreda, 20. januarja: »ZAPRAVLJIVEC«
Red A.

OPERA

Začetek ob 20

Torek, 19. januarja: »LUIZA«. Red A.
Sreda, 20. januarja: »DEZELA SMEHLJAJA«. Red E.
Četrtek, 21. januarja: »ZIDINJA«. Red D.

Velika francoska opera »Luiza« bo ponovno peta na našem odru v torek 19. t. m. v običajni zasedbi in pod taktirko ravnatelja Poliča. Predstava je za red A. — V sredo 20. t. m. je poslednja abonentska predstava prav lepo uspele opere »Dežela smehljaja«. Predstava je za red E. V četrtek pa se ponovi po več tedenskem presledku opera »Zidinja« za red D.

Brez posebnega obvestila.

Globoko potrti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljani brat, svak in stric, gospod

Maks Detiček

knjigovodja Celjske posojilnice d. d. v Celju in rez. kapetan II. kl.

danes po dolgi in mučni bolezni nenadoma zatisnil oči. Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 19. januarja 1932 ob 3 popoldne iz hiše žalosti, Zavodna št. 30, na okoliško pokopališče. Sveta maša zadušnica se bo darovala v sredo, dne 20. januarja 1932 ob 7 v župni cerkvi v Celju.

Celje, dne 17. januarja 1932.

Žalujoči ostali.

Borza

Dne 18. januarja 1932.

Denar

V današnjem prometu je ostal neizpremenjen le tečaj Curiha. Čvrsti so bili tečaji Amsterdama, Londona in Pariza, dočim so oslabele ostale devize. Promet je postal znatnejši, ker da Narodna banka vedno več deviz za lansko leto. Začela je hitreje reševati prošnje. Vse zaključene devize z izjemo Trsta, kjer je bilo zaključeno privatno blago, je dala Narodna banka.

Ljubljana. Amsterdam 2261.41—2268.25, Bruselj 781.78—784.14, Curih 1097.25—1100.55, London 194.80—196.40, Newyork ček 5599.98—5616.98, Pariz 221.15—221.81, Praga 166.45—166.95, Curih 1097.25—1100.55.

Skupni promet brez kompenzacij 9.3 milij. Din. Belgrad. Amsterdam 2261.41—2268.25, Berlin 1357.50—1360 (priv.), Bukarešta 33.20—33.63, Bruselj 781.78—784.14, London 194.80—196.40, Milan 282.31—284.71, Newyork kabel 5621.98—5638.98, ček 5599.98—5616.98, Pariz 221.15—221.81, Praga 166.45—166.95, Curih 1097.25—1100.55.

Skupni promet brez kompenzacij 9.3 milij. Din. Belgrad. Amsterdam 2261.41—2268.25, Berlin 1357.50—1360 (priv.), Bruselj 781.78—784.14, Curih 1097.25—1100.55, London 194.80—196.40, Newyork

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-30 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamka! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Sofra

Službe kicejo

Trgov. pomočnica
išče mesto za takoj ali pozneje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 665.

Izurjena šivilja
z dobrim okusom, se priporoča damam v upravi »Slovenca« pod št. 665.

Boljše dekle
šivilja, išče službo sobarice. Ima že enoletno prakso in želi mesto k dobri krščanski hiši, najraje v Ljubljano. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Poštena in zanesljiva« št. 664.

Šivilja
moškega in ženskega perila, išče službo v trgovini ali pri samostojni šivilji. Zna fino šivati. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Šivilja« št. 660.

Kuharica
za vsa dela išče službo k manjši družini. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 683.

Dekle
pošteno, pridno bi sprejelo kakršnokoli službo. Zna fino pospravljati sobe, šivati in opravljati druga hišna dela. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Takojšen nastop« št. 659.

Mlinar
dobro izučen na umetnem mlinu želi službo. - Zna vsa mizarska in monter-ska dela. Franc Fras, - Ptujška cesta 28, p. Gor. Radgona.

Periektna kuharica
želi mesto k samostojnemu gospodu ali k mali družini. Nastop takoj. - Ponudbe pod »Vestna« na upravo »Slovenca«

Mizarski pomočnik
vešč v stavbenem pohištju, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Poštena in zanesljiva« št. 685.

Službodobe

Služkinja
katera ima veselje do gostilne in je vajena kuhinjskih del, dobi takoj službo. Biti mora poštena in prikupljive zunanosti. - Naslov v upravi »Slovenca« pod »Pridna« št. 583.

Trgovskega vajenca
sprejme špecerija in delikatesa v Ljubljani, ki bi imel oskrbo pri starših. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 602.

Perica
se sprejme za pranje na dom. Koritkova 7/II.

Fanta
za kmečka dela, 14-18 let starega sprejme Ručigaj, Zaloška cesta 72, Ljubljana.

Perfektno kuharico Slovenko
išče fina družina v Skoplju. Znati mora dobro kuhati, likati ter držati vse gospodinjstvo v redu. Za druga dela ima pomoč. - Biti mora poštena, poslušna in srednje starosti. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Perfektna kuharica« št. 510.

Stanovanja

Opremljena soba
separ. z 2 posteljama se odda. Naslov na upravo »Slovenca« pod št. 668.

Tri stanovanja
solčna, komfortna, od 2 do 3 sob, v novi vili tik vojaškega skladišča in v bližini voj. bolnišnice ter tramvaja, se oddajo s 1. februarjem. Cene zmernе. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 661.

REDKA PRILIKA — KDOR IMA DENAR!

Večja industrija v vrednosti nad 2.000.000 Din želi družabnika z gotovino najmanje 1.000.000 Din kot polovično udeležbo v industriji. — Prednost imajo interesi z znanjem slovenskega, nemškega in italijanskega jezika. — Ponudbe poslati na upravo »Slovenca« pod zn. »Varnost je v blagu« št. 554.

Sostanovalce
se sprejme. Skofja ul. 13, vrata 16.

Stanovanje
dvosobno s kabinom, pritlikinami in vrtom na periferiji, oddamo takoj ali s 1. marcem v najem. Naslov pove uprava »Sl.« pod št. 671.

Sobo in kuhinjo
oddam s 1. februarjem. Idrijska ulica 3.

Mirno sobo
po možnosti s posebnim vvhodom in souporabo kopalnice, v sredini mesta Ljubljane, išče mlad gospod s 1. februarjem. - Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Prijeten dom«.

Vnajem

Lokal
za malo obrt ali pisarno sredi mesta ugodno oddam. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 669.

Trgovski lokal
manjši, v prometnem kraju blizu tovarne, se odda v najem. Ponudbe je nasloviti na Franc Suster, Polzela.

Pouk

Čamernikova šolerska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36. Prva oblast, koncesionirana. Prospekt št. 16 zastoj. Pišite ponj! Sprejem učencev vsaki čas.

Denar

Kdor posodi
50 do 60 tisoč Din (lahko tudi vloga Mestne hranilnice), dobi za dobo 10 let lepo 3 sobno stanovanje pri poštini in mirni stranki. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »10 let prosto stanovanje« št. 658.

Objave

Izjava!
Od danes naprej nisem plačnik za dolgove, ki bi jih kdorkoli napravil na moje ime. - Viktor Cvar, lek. asist., Ljubljana.

Oklic
Dne 25. 26. in po potrebi še 27. januarja t. l. se bo vršila v Dobu št. 71 prostovoljna sodna dražba premeščen iz zapuščen pok. Videmska Antona. Dražba se bo vršila od 8-12 in od 13-17 ter se bo prodajalo vino, sode, živila, vozove, seno, drva, pohištvo in mnogo gospodarskih potrebščin. Ponudke bo mogoče plačati s hranilnimi vlogami. Predmeti se lahko ogledajo pred dražbo na licu mesta, oziroma pri skrbniku g. Rihartju, trgovcu v Dobu, ki daje vsa potrebna pojasnila. Okrajno sodišče na Brdu, odd. I., dne 7. jan. 1932.

Posestva
Stavbne parcele
ugodno na prodaj pod Rožnikom. - Naslov pove uprava »Sl.« pod št. 603.

Kupim hišo
dvodružinsko, v šentpeterskem okraju ali na Poljanah. Ponudbe pod »Dvodružinska« št. 416 na upravo »Slovenca«.

Stavbna parcela
1400 m², blizu Martinove ceste se prodaja. Poizve se Ilirska ul. 19, pri hišniku.

Novo hišico
enostanovanjsko, leseno, dvojne stene, ometano znotraj in zunaj, z opeko krito, zraven nekaj vrta, na lepem kraju, prodam za 12.000 Din ali dam v najem. Poizve se pri Hribarju, Mestna jama št. 25.

Lepo posestvo
takoj prodam v Selnici ob Dravi. Hiša, gospodarsko poslopje, sadonosnik in njive, prahu prosto in blizu avtobusne postaje. - Vse lepo urejeno. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Dvodružinska hiša
vrt in sadovnjak, napredaj v Sp. Radvanju št. 1 pri Mariboru. - Potrebno samo 40.000 Din, tudi na knjigo.

Prodamo
Seno
zdravo in suho, napredaj. L. Nuschak, Bos. Dubica.

Sveža jajca
komad a Din 1.25, pri odjemu 100 komadov a Din 1.20, pri odjemu celega zaboja a Din 1.10. - Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 5.

Lanene tropine
prvovrstne kakovosti, 37-38%, mlete, po 195 Din za 100 kg inkl. vreče, kupite do konca januarja t. l. v tovarni olja Hrovat & Komp., Ljubljana.

Čevlji na obroke
»TEMPO«, Salendrova 6 (pri kraju Gosposke levo)

Pohištvo
dobro ohranjeno, napredaj za 500 Din. Rimska cesta 5, pri hišnici.

Mizarji
30 do 35 m² trdega lesa, 3 leta starega, zračno sušenega, javor, hruska, lipa, češnja, brst, jelša, se prodaja m² Din 480 Din, franko žaga. Franc Martinec, Skofljica.

Poceni se prodaja
večje število rabljenih avtomobilov, motociklov z in brez prikolic, vsa vozila prvovrstne znamke. - Interesenti se vabijo na ogled. O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 11.

Kupimo

Srečke, delnice, obligacije
kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana — Selenburgova ulica 6. II. nadstr.

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

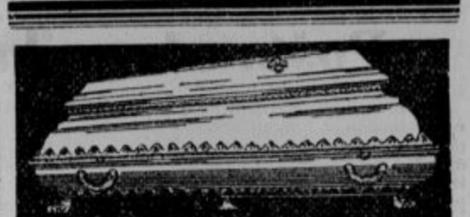
Kupim opravo
rabljeno, dobro ohranjeno, iz mehkega lesa, za eno ali dve osebi, kompletne spalnice. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Spalnica«.

Glasba

Klavirji!
Tovarna in zaloga klavirjev, prvovrstnih instrumentov različnih vrst, kakor tudi lastnih izdelkov. Poseben oddelek za popravila. Uglasavanje in popravila za konservatorij, glasbeno matico in druge inštitute izgotavlja moja tvrdka. Gre na delo. Točna postrežba in zmerna cena — tudi na obroke. Izdelovalec klavirjev R. Warbinek, Ljubljana, Gregorčičeva ul. 5, Rimska cesta 2.

Obrt

Novitete vezenin
samo pri Matek & Mikeš, Ljubljana — poleg hotela Štrukelj. — Oglejte si še danes izložbo.

Največja zaloga kovinastih krst v Dravski banovini
Kovinaste krste za deco: 80 do 160 cm dolge, Din 550— do 1.050—, kovinaste krste za odrasle: 200 cm dolge, Din 1.400 do 2.200—, iz zaloge v Mariboru. Izbira v vseh velikostih. Najmanj 50%, prihranka potom nakupa pri izdelovalcu.

MAKS USSAR, MARIBOR
Gregorčičeva ulica 17

TRG. POTNIK

Za trgov. potovanja po gotovem delu države iščemo prvovrstno prodajno moč
Samo pismene ponudbe s priloženo sliko.
Osebnost predstavitev je mogoča izključno samo na naš poziv.

PHILIPS
Jugosl. Trg. A. D. BEOGRAD

Soboslikarska in plesarska
dela z najnovejšimi vzorci točno in solidno pod garancijo izvršuje
J. Hlebš
družba z o. z. LJUBLJANA Sv. Petra 33

luskinate robe
kupite najceneje pri tvrdki
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24.

Citajte in širite »Slovenca«!

ZAHVALA. Za mnoge izraze sožalja, ki smo jih prejeli ob izgubi naše ljube sestre, gospodične

Alojzije Hammer

trgovke in posestnice
se tem potom najiskreneje zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo pred. g. župniku Ev. Vračku in veleč. g. kaplanu Antonu Ravšlu za vodstvo pogreba, dalje članicam Marijine družbe in vsem ostalim sosedom in znancom, ki so pokojnico spremili na zadnji poti.
Št. IIj v Sl. gor., dne 18. jan. 1932
ZALUJOČI OSTALI.

Opozorilo!

Ker se pogosto oglašajo v časopisju ljudje, ki vabijo z nepravilnimi vabami stranke, da se naj v njihovih pisarnah, ali pa diskretno na domu zavarujejo za dobo 6 tednov pri **Podporni sekciji Kmetijske ekspornate zadruga r. z. z. o. z. Maribor**, opozarja gornja zadruga, da nima nobeden njenih zaupnikov pravice voditi kake pisarne, še manj pa dajati zadevne nepravilne oglase, ter je oz. bo vsem tem zaupnikom odvzela pooblastila. Podporna sekcija ima dovolj delavnic in poštenih zaupnikov, ki obiščejo stranke na domu, ter jim pravilno razložijo pogoje podporne sekcije. — Zahtevajte od vsakega zaupnika pooblastilo!
Za Podporno sekcijo Kmetijske ekspornate zadruga r. z. z. o. z., Maribor: **R. BLENK**, glav. zastopnik, Ljubljana, Cesta v Mestni log 1 II.

Brez posebnega obvestila

Potrta globoke žalosti naznanjava vsem sorodnikom, prijateljem in znancom prežuto vest, da je najina nad vse ljubljena hčerka, edinka

Anica Koder

dijakinja 4. razr. ženske realne gimnazije

po kratki mukopolni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, v cvetju mladosti 15 let Bogu vdano zatisnila svoje oči.
Pogreb nepozabne hčerke edinke se bo vršil v sredo, dne 20. januarja 1932 ob 4 popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.
Prosiva tihega sožalja.
V Ljubljani, dne 18. januarja 1932.

Globoko žalujoča mati Roza in oče Julij ter ostali sorodniki.

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

»Sem, kraljica, a ko te vidim tako žalostno... O, več, rajši bi, da bi bila ti vesela in jaz žalosten!« je rekel vdano in bi ta trenutek prebolel očetovo smrt, če bi rešila kralja in vrnila kraljici veselje.
Nič mu ni odgovorila kraljica, samo pogledala ga je in mu bila hvaležna za njegove solzne oči in vdano besedo, ki je čutila, da je prišla iz mehkega sreča.
Ko so bili spet na konjih, je kraljica poglala svojega, da je šel, kakor bi vedel, kako je bridko preizkušeno njeno srce zahrepenelo po otroku, da ga objame in izjoče ob njem vse svoje gorje...
Empeto in Oso sta jo komaj dohajala.

III.

Pod hrasti pred dvorcem v Silikanskem gradišču je sedel voj Katmel, ki je bil toliko okreval, da mu ni bilo treba več polegati. Ni bil sam. Okoli njega so ležali po trati otroci, po klopek, ki so bile ob kamenitih mizah, so sedeli starci in žene in mladenke; nekatero so slonele kar ob mogočnih deblih, pestovale dojenčke in jih pozibavale in tolile. Tudi Enina pestunja je bila med njimi z malim Dardanom v naročju. Celo stara volhva Kara je prišla in še Adnamat ni mogel obstati pri straži ob vratih in je prikorakal pod hraste, da bi poslušal peveca, ki ga je privedla pot daleč izza Okre.

Namenjen je bil k Timavu, pa je med potjo izvedel, da ni varno hoditi tja, in je krenil proti Mrzli reki in prišel je do Silikanskega jezera prav oni dan, ko se je narod zgrinjal na Belenovo ostrvo k stravi. Videl je vse in vse slišal, pa je potem obiskal gradišče in pridržali so ga, zakaj znal je bajati in peti, da so gradiščarji strmeli in ga zamaknjeni poslušali.
»Bridkost je v vaših dušah, skrb grize v vašem

Ozemlje Karnov in Istrov v času »Analog izumrlega naroda«, ki jih prinaša »Slovenec«. Risal prof. dr. V. Bohinec.

sru, jeza vas grabi, z zobmi škripate in pesti stiskate, ko gledate v ravan, ki vam jo hoče ugrabiti Rimljan in vas svobodne zemlje in očetov svobodnih sinove pod igo spraviti. Ne bojte se, ko sila bo največja, vstane kralj Ilir, naš prvi kralj. Beseda gre, da je obljubil, ko zatisnil je oči: Moj rod na veke ne izmre na zemlji, ki sem jo posedal jaz, in če bi prišel čas, da kdo svobodo mo otme, iz črne zemlje v dan bom planil, da polno bo me sleherni srce in ujed gavranskih črne jate, ki zastirale so solnce svobodno nad mojo zemljo, se zgube!... Tako beseda gre, pa naj bi plašil vas Rimljan? Pogum. rojaki Karni, še dihaite svobodno zrak, čeprav v nevarnosti, a vedite, da onstran Okre Ilirova je zemlja nepregledna in v njej živi še rod junakov, ki ve, da vsi smo eno!
Pevec je govoril in obmolknil.

Gradiščarjem so oči žarele in niso jih premaknili s peveca. Čakali so, da bi jim še govoril. Še rajši bi, da bi jim spet zapel.

»Ali ne boš več, pevec?« so bili nestrpni.
»Kaj bi še radi?« jih je vprašal in se smehljaj.
»Zapoj nam, zapoj!
»O kralju Iliru nam še zapoj!« je prosil Adnamat, ki bi rad še poslušal o njegovih junastvih, da bi potem mogel sam bajati mladcem na straži, ko bi sedeli pri ognjih in ga spraševali o prošlosti davni.
»O kralju Iliru, o kralju Iliru!« so bili vsi zadovoljni.

Pevec se ni mogel ustavljati in upirati, zakaj vsi so klicali, sivobradi upognjeni starci, suhotne žene in žene matere in mladenke cvetoče in otroci na trati, ki jim ni bilo za igro ob njegovi besedi.

Vzel je lutnjo, se zagledal pod sinje nebo preko ravni in zelenega Karusadija, se zamislil in ko mu je roka nevede vzbudila struno, da so gradiščarji prisluhnili, se je kakor vzdramil in udaril je v lutnjo in strune so zdrhtele in se oglasile, da so vsem spet vzžarele oči in zadržali so dih in so čutili, kako jim bije srce.